

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2017

Zuzana Pejšová

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Zuzana Pejšová

**Novela školského zákona:
Mediální obraz inkluzivního vzdělávání**

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Zuzana Pejšová**

Vedoucí práce: **Mgr. Zbyněk Vlasák**

Rok obhajoby: **2017**

Bibliografický záznam

PEJŠOVÁ, Zuzana. *Novela školského zákona: Mediální obraz inkluzivního vzdělávání*. Praha, 2017. 66 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Zbyněk Vlasák

Anotace (abstrakt)

Cílem bakalářské práce s názvem *Novela školského zákona: Mediální obraz inkluzivního vzdělávání* je přiblížení mediálního obrazu inkluzivního vzdělávání, který veřejnosti předkládaly zpravodajské servery *ParlamentníListy.cz*, *iDnes.cz*, *iHNed.cz*, *Aktuálně.cz*, *Lidovky.cz*, *Novinky.cz*, *Deník.cz* a *Blesk.cz* v období od 1. února 2015 do 30. dubna 2016. K dosažení tohoto cíle byla využita metoda kvantitativní obsahové analýzy. Samotné šetření probíhalo ve třech rovinách: první se zaměřila na četnost komunikátů týkajících se tematiky inkluze ve vzdělávání v jednotlivých měsících či týdnech, druhá se zabývala náplní mediálních obsahů a třetí si všímala, zda politická agenda ovlivnila agendu mediální, případně zda negativní kampaň portálu *Blesk.cz* ovlivnila agendu zbývajících on-line médií. Tato práce se tedy specializuje na zkoumání mediální agendy, zejména na její utváření. Výsledkem je pak přehledný rozbor mediální agendy týkající se tematiky inkluze ve vzdělávání zahrnující například porovnání četnosti zveřejněných článků týkajících se inkluze s konkurencí nebo poskytnutí informace o tom, s jakou osobností vybraná média začleňování dětí s handicapem do běžných škol nejčastěji spojují, jakým způsobem prezentují tematiku inkluze, či jaký vliv na mediální agendu mají důležitá politická rozhodnutí apod.

Abstract

The aim of the bachelor thesis entitled *The Amendment to the Education Act: Media Image of Inclusive Education* is to describe the media image of inclusive education which was submitted to the public by the news servers *ParlamentníListy.cz*, *iDnes.cz*, *iHNed.cz*, *Aktuálně.cz*, *Lidovky.cz*, *Novinky.cz*, *Deník.cz* and *Blesk.cz* in the period from February 1, 2015 to April 30, 2016. To achieve this goal, a quantitative content analysis method was used. The survey itself was conducted on three levels: the first focused on

the frequency of communications related to the topic of inclusion in education in individual months or weeks, the second dealt with the content of the media and the third paid attention whether the political agenda influenced the media agenda or whether the negative campaign of Blesk.cz affected the agenda of the remaining on-line media. This bachelor thesis is therefore specialized in examining the media agenda, especially in its formation. The result is a clear analysis of the media agenda on inclusion issues in education, including for example comparing the frequency of published articles on inclusion with the competition or providing information regarding with what kind of personality is the selected media most often associated for inclusion of children with disabilities into mainstream schools, how they present the inclusion topic, or what influence has the media agenda on important political decisions.

Klíčová slova

inkluze, vzdělávání, agenda setting, mediální agenda, budování mediální agendy, intermediální agenda, kvantitativní výzkum, internet, zpravodajský server

Keywords

inclusion, education, agenda setting, media agenda, media agenda building, intermedia agenda, quantitative research, internet, news server

Rozsah práce: 92 084 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.
3. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.

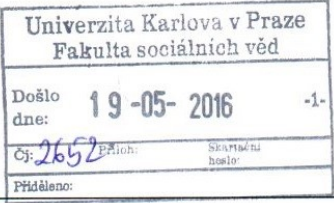
v Praze dne

Zuzana Pejšová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Zbyňku Vlasákovi za cenné rady a přátelský přístup.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: PEJŠOVÁ Zuzana	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2014/2015	
E-mail diplomantky/diplomanta: zuzana.pejsova@nic.cz	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia - kombinované	
Předpokládaný název práce v češtině: Novela školského zákona: Mediální obraz inkluzivního vzdělávání	
Předpokládaný název práce v angličtině: The Amendment to the Education Act: Media Image of Inclusive Education	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezi) 2016/2017	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Inkluzivní vzdělávání je mezi odborníky, politiky i laickou veřejností dlouhodobě diskutovaným tématem. Schválením novely školského zákona na začátku roku 2015 však polemika o jeho výhodách či nevýhodách zdaleka neskončila. Práce se zaměří na mediální obraz inkluzivního vzdělávání prezentovaný vybranými zpravodajskými servery v období od schválení novely školského zákona v únoru 2015 do zamítnutí ústavní stížnosti na zrušení části ustanovení této novely v dubnu 2016. Důležitou složkou bude i šetření v oblasti intermediálního nastolování agendy v souvislosti s projektem Blesku „Stop škodlivé inkluzi,“, který byl zahájen v únoru 2016, ale jeho zrod lze zaznamenat již na počátku tohoto roku. Cílem práce bude srovnat, s jakou četností a jakým způsobem byla o inkluzi veřejnost informována, zda jednotlivé příspěvky publikované zpravodajskými servery inkluzivní vzdělávání otevřeně podporovaly, či se jej naopak snažily znevážit. A jak se toto měnilo v čase. Součástí bude i zodpovězení otázky, zda a případně jakým způsobem mohlo dojít k vzájemnému ovlivnění zvolených médií.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod – stručné nastínění tématu 2. Teoretická část – problematika inkluzivního vzdělávání, profily jednotlivých zpravodajských serverů, vymezení základních teoretických pojmů, metody výzkumu 3. Praktická část – vytyčení cílů, určení hypotéz a vlastní analýza a komparace článků publikovaných zpravodajskými servery ve sledovaném období 4. Závěr – interpretace výsledků, potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz, shrnutí poznatků	
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Zpravodajské servery: blesk.cz, aktualne.cz, iDnes.cz, iHNed.cz, lidovky.cz, novinky.cz, denik.cz a parlamentnilisty.cz Období: 1. únor 2015 – 30. duben 2016	
Postup (technika) při zpracování materiálu: V první části práce budou použity metody popisné, ve druhé analytické a komparativní a ve třetí části interpretační. Základním postupem v analytické části bude kvantitativní obsahová analýza. Výsledky výzkumu budou rovněž porovnány s odbornou literaturou.	
Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků): 1. BURTON, G; JIRÁK, J. <i>Úvod do studia médií</i> . 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001, 392 s. ISBN 80-85947-67-6.	

<p>Kniha nabízí shrnutí poznatků ze studia médií. Věnuje se například roli médií ve společnosti, mediálním institucím, analýze obsahů a účinkům.</p> <p>2. TRAMPOTA, T.; VOJTĚCHOVSKÁ, M. <i>Metody výzkumu médií</i>. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 296 s. ISBN: 978-80-7367-683-4 Publikace předkládá ucelený přehled metod užívaných při výzkumu médií. Jednotlivé postupy představuje na příkladech z praxe.</p> <p>3. HÁJKOVÁ, V.; STRNADOVÁ, I. <i>Inkluzivní vzdělávání</i>. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010, 224 s. ISBN 978-80-247-3070-7. Kniha představuje soubor informací o inkluzivním vzdělávání. Zabývá se nejen současnými teoriemi a metodikou, ale také předkládá výsledky zahraničních výzkumů.</p> <p>4. DEARING, J. W.; ROGERS, E. M. <i>Agenda-Setting</i>. London: Sage Publications, Inc. 1996, 139 s. ISBN 07-619-0563-4. Publikace poskytuje poznatky o procesu nastolování agendy, který je rozdělen na tři hlavní segmenty: mediální, veřejnou a politickou agendu.</p> <p>5. TRAMPOTA, T.; NEČAS, V. <i>Intermediální agenda českých médií</i>. Naše společnost. 2007, roč. 5, č. 2, s. 12-19. Odborný článek pojednává o intermediální agendě českých médií. Jeho součástí je i kvantitativní obsahová analýza vybraných médií.</p> <p>6. Sbíрка zákonů č. 82/2015 Sb. Zákon ze dne 19. března, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: <i>Sbíрка zákonů České republiky</i>. 2015, částka 37, s. 1384-1398. ISSN 1211-1244. Legislativní úprava, jejíž součástí je i podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.</p>
<p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)</p> <p>1. CIBOROVÁ, Kateřina. <i>Samoregulace žurnalistiky v internetovém prostoru se zaměřením na hlavní české zpravodajské servery</i>. Praha, 2012. Bakalářská práce. FSV UK. Vedoucí práce Ing. Miloš Čermák.</p> <p>2. HORYNOVÁ, Kristýna. <i>Aplikace teorie nastolování agendy (agenda-setting) na vysvětlení vývoje ekonomických ukazatelů</i>. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. FF ZČU, Vedoucí práce PhDr. František Kalvas, Ph.D.</p> <p>3. CIBOROVÁ, Kateřina. <i>Budování mediální agendy v českých médiích na příkladu zpravodajství o zdravotnictví</i>. Praha, 2015. Diplomová práce. FSV UK. Vedoucí práce PhDr. Vlastimil Nečas, PhD.</p> <p>4. ŠMERÁKOVÁ, Lenka. <i>Inkluze ve vzdělávání</i>. Zlín, 2013. Bakalářská práce. FHS UTB. Vedoucí práce Mgr. Monika Tannenbergerová, DiS.</p>
<p>Datum / Podpis studenta/ky</p> <p>18.5.2016 .....</p>

<p>TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:</p> <p>Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:</p>
<p>Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:</p>
<p>Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.</p>

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

VLASÁK ZBYNĚK

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

12.5.2016

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD	3
1. TEORETICKÁ ČÁST	5
1.1 PROBLEMATIKA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	5
1.1.1 <i>Inkluze vs. integrace</i>	5
1.1.2 <i>Inkluzivní vzdělávání v praxi</i>	7
1.1.3 <i>Legislativa</i>	8
1.2 MEDIÁLNÍ OBRAZ – VÝCHODISKA	11
1.2.1 <i>Agenda setting</i>	12
1.2.2 <i>Mediální agenda</i>	14
1.2.3 <i>Intermediální agenda</i>	16
1.2.4 <i>Zpravodajské hodnoty</i>	17
1.2.5 <i>Mediální rutiny</i>	17
1.3 ON-LINE ŽURNALISTIKA	18
1.3.1 <i>Novinky.cz</i>	21
1.3.2 <i>Aktuálně.cz</i>	21
1.3.3 <i>iHned.cz</i>	22
1.3.4 <i>iDnes.cz</i>	22
1.3.5 <i>Lidovky.cz</i>	23
1.3.6 <i>Deník.cz</i>	24
1.3.7 <i>TN.CZ</i>	24
1.3.8 <i>ParlamentníListy.cz</i>	24
1.3.9 <i>Blesk.cz</i>	25
1.4 KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA	26
1.4.1 <i>Mediální analýza inkluzivního vzdělávání</i>	27
2. PRAKTICKÁ ČÁST	28
2.1 METODIKA A POUŽITÉ ANALYTICKÉ NÁSTROJE	28
2.1.1 <i>Hypotézy</i>	28
2.1.2 <i>Charakteristika výběrového souboru</i>	29
2.1.3 <i>Vymezení proměnných</i>	29
2.2 POPIS ZÍSKANÝCH DAT A JEJICH INTERPRETACE	30
2.2.1 <i>Četnost článků – H₁</i>	33
2.2.2 <i>Autor – H₂</i>	34
2.2.3 <i>Personalizace – H₃</i>	36
2.2.4 <i>Citace – H₄</i>	38
2.2.5 <i>Sentiment – H₅</i>	39
2.2.6 <i>Mediální a politická agenda – H₆</i>	41
2.2.7 <i>Intermediální agenda – H₇</i>	42
ZÁVĚR	46
SUMMARY	48
POUŽITÁ LITERATURA	50
SEZNAM PŘÍLOH	59

PŘÍLOHY 60

Úvod

Málokteré téma zasáhne společnost jako celek tak intenzivně jako základní vzdělávání, kterého byli účastníky všichni dospělí občané a prostřednictvím svých potomků či rodinných vazeb jsou s tématem spojeni dlouhodobě, ne-li celoživotně. V zájmu jednotlivců je, aby samotné vzdělávání bylo co nejvíce kvalitní a umožnilo získat dostatečné znalosti pro umístění na trhu práce s vyhlídkou dosažení dobrých sociálních pozic, spojených s určitou životní úrovní a standardem. Zájmem státu je, aby vzdělanostní potenciál občanů vyvážel dostatečný lidský kapitál ke shromažďování společného bohatství. Kvalitní základní školství z tohoto pohledu můžeme vnímat jako klíčovou součást systému vzdělávání, rozhodující o kvalitě života člověka i společnosti. Vždyť „dostupné kvalitní vzdělání je jedním ze základních předpokladů hospodářského, politického i společenského rozvoje“¹.

V uplynulých letech probíhala v České republice (ČR) intenzivní diskuse veřejnosti ohledně začleňování dětí s handicapem do běžných škol v rámci tzv. inkluze. Příčinou byla zásadní změna legislativy – v září 2014 vláda předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (PS PČR) návrh rozsáhlé novelizace školského zákona, která se mimo jiné zabývá i komplexní změnou ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a posílením inkluzivního prostředí na základních školách. Již samotný legislativní proces byl dlouhý a komplikovaný s řadou připomínek napříč politickým spektrem. Schválením novely školského zákona však polemika o výhodách či nevýhodách inkluzivního vzdělávání zdaleka neskončila, právě naopak. Blížící se datum účinnosti novely vyvolávalo stále bouřlivější diskuse napříč odbornou i laickou veřejností, které vyvrcholily ústavní stížností rodičů postižených dětí.

Inkluzivní vzdělávání se stalo i jedním z klíčových mediálních témat. Kupříkladu Česká televize již v roce 2011 odvysílala magazín věnovaný vzdělávání dětí s mentálním postižením.² Český rozhlas zase v roce 2014 přenášel rozhovor se sestrou Cyril Mooney, která se v Indii zasloužila o vybudování sítě škol, kde se společně

---

¹ BYDŽOVSKÁ, Michaela. *Vliv demografických faktorů na sociální zabezpečení v regionu*. Pardubice, 2013. Diplomová práce. FES UPCE. Vedoucí práce doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc. s. 15.

² Klíč: Vzdělávání dětí s mentálním postižením. *Česká televize* [online]. TV, ČT2. 15. 2. 2011, 16:25 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096060107-klic/211562221700002/>.

vzdělávají všechny děti.³ Ani tištěná média nezůstávala pozadu. Nejvíce příspěvků věnujících se inkluzivnímu vzdělávání však publikovaly zpravodajské servery, což není nijak překvapivé ve vztahu k možnostem neomezeného internetového prostoru.

Tato bakalářská práce si klade za cíl přiblížit mediální obraz inkluzivního vzdělávání, který předkládaly vybrané zpravodajské portály v období únor 2015 až duben 2016, tedy v období bezprostředně před schválením novely školského zákona PS PČR do zamítnutí ústavní stížnosti na zrušení části ustanovení této novely. Základní otázka práce zní: Jakým způsobem informovaly vybrané zpravodajské servery o inkluzivním vzdělávání v souvislosti s procesem přijímání a implementace novely tzv. školského zákona č. 82/2015 Sb.?

Práce je rozdělena do tří částí. První část poskytuje teoretický rámec, z něhož bude vycházet vlastní výzkum. Jádro této části tvoří objasnění problematiky inkluze ve vzdělávání, a to jak z pohledu pedagogického tak i z legislativního, vymezení základních teoretických pojmů nezbytných pro zpracování agendy mediálního obrazu inkluzivního vzdělávání, popis specifik on-line žurnalistiky, charakteristika vybraných zpravodajských serverů a vysvětlení metody výzkumu. Na teoretickou část navazuje část praktická, která zahrnuje kvantitativní obsahovou analýzu a komparaci komunikátů publikovaných jednotlivými zpravodajskými servery. Třetí část poskytne interpretaci získaných dat a jejich zasazení do širšího kontextu.

---

³ Za hranou: Inkluze po česku? Český rozhlas [online]. ČRo Plus. 8. 6. 2014, 21:40 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zahranou/_zprava/1361005.

1. Teoretická část

Jak je již v úvodu uvedeno, teoretická část vytváří podklad k části praktické. Aby bylo možné analyzovat a interpretovat komunikáty s tematikou inkluzivního vzdělávání, je třeba nejprve nastínit, co vyjadřuje pojem inkluze, jak probíhal legislativní proces k přijetí novely školského zákona a stručně shrnout trendy v této oblasti. Je také nutné vysvětlit teoretické koncepty, které pomohou určit proměnné a předložit hypotézy mediálního výzkumu. Řadí se k nim krátké objasnění pojmů mediální obraz, agenda setting, intermediální agenda a mediální rutiny. Pro provedení komparace je podstatné nastínit i specifika on-line žurnalistiky a vystihnout základní charakteristiky vybraných zpravodajských serverů. Teoretickou část pak uzavře popis výzkumné metody, jež je použita v následné analýze.

1.1 Problematika inkluzivního vzdělávání

Podle novely školského zákona (Zákon č. 82/2015 ze dne 19. března 2015) se inkluze ve vzdělávání týká dětí, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností potřebují poskytnutí podpůrných opatření, tedy dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).⁴ Ve školním roce 2015/16 se na prvním a druhém stupni základní školy vzdělávalo téměř 80 tisíc takových žáků, což činí přibližně 9 % z celkového počtu.⁵ Koncept inkluzivního vzdělávání byl však v českém školství realitou již před datem 1. září 2016, kdy vstoupila novela v platnost, jelikož v rámci individuální či skupinové integrace navštěvovalo běžnou základní školu více jak 70 % dětí se SVP.⁶

1.1.1 Inkluze vs. integrace

V souvislosti se začleňováním dětí se SVP do hlavního vzdělávacího proudu jsou používány dva různé termíny, inkluze a integrace, aniž by byly jasně určeny

⁴ Zákon č. 82/2015 Sb. ze dne 19. března 2015, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 17. 4. 2015, částka 37, s. 1384–1398. ISSN 1211-1244.

⁵ PROKOSHEVA, Sasha, SIDORKIN, Oleg a ZAVADILOVÁ, Barbora. Inkluzivní vzdělávání v České republice: regionální perspektiva. *Nadace Open Society Fund Prague* [online]. Studie. Praha, 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z: <http://osf.cz/cs/publikace/inkluzivni-vzdelavani-v-ceske-republice-regionalni-perspektiva/>. s. 10.

⁶ Tamtéž. s. 10.

odlišnosti mezi nimi. Ani odborná literatura nepředkládá jednoznačnou definici. „*Není snadné přesně vymezit rozdíl mezi pojmy integrace a inkluze, jelikož jsou často užívány jako synonyma, a to z toho důvodu, že se oba týkají začleňování jedinců s postižením.*“⁷

Pojem integrace obecně označuje: 1) scelení, ucelení, sjednocení, 2) biologicky sjednocující, souladné spojení všech částí těla do jednotného celku.⁸ Základní myšlenka integrace je proto spojena s tím, že určitá část, ačkoliv byla oddělena, je začleněna zpět. Přeneseno do pedagogiky, jde o oboustranný proces sblížování mezi minoritou postižených a majoritou intaktních jedinců.

Inkluze podle Langa a Berbericha představuje „*vytvoření takového prostředí ve třídě, které vítá a oceňuje odlišnosti*“⁹. Inkluze ve své podstatě předpokládá, že se vytvoří unifikovaný systém vzdělávání všech žáků dohromady za předpokladu zachování stejné úrovně kvality ve vhodných věkových skupinách. Škola, do které postižené dítě dochází, akceptuje jeho „jinakost“ do té míry, že postižení není ničím výjimečným, ale „normálním“. Ostatní členové společnosti (včetně dětí a pedagogů ve škole) se nad jeho stavem vůbec nepozastavují.

S určitou mírou zjednodušení lze konstatovat, že „*při integraci se musí jedinec i jeho okolí přizpůsobovat novým situacím, kdežto v inkluzivním přístupu se mění celková atmosféra prostředí a vstup jedince s postižením do tohoto prostředí je brán jako zcela přirozený a všichni jsou mu nakloněni*“¹⁰. V širším pohledu je integrace vnímána jako široké mezinárodní hnutí prosazující práva člověka na rovnoprávnou účast na nevylučující a nevydělující kultuře. Inkluze je charakteristikou společnosti, na jejímž životě se podílejí všichni bez rozdílu.¹¹

⁷ ŠMERÁKOVÁ, Lenka. *Inkluze ve vzdělávání*. Zlín, 2013. Bakalářská práce. FHS UTB. Vedoucí práce Mgr. Monika Tannenbergerová, DiS. s. 13.

⁸ KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1994. Odborné slovníky. ISBN 80-04-26059-4. s. 27.

⁹ LANG, Greg a BERBERICH, Chris. *Každé dítě potřebuje speciální přístup: vytváření integrovaných a inkluzivních tříd*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 80-7178-144-4. s. 28.

¹⁰ ŠMERÁKOVÁ, Lenka. *Inkluze ve vzdělávání*. Zlín, 2013. Bakalářská práce. FHS UTB. Vedoucí práce Mgr. Monika Tannenbergerová, DiS., s. 13.

¹¹ HÁJKOVÁ, Vanda a STRNADOVÁ, Iva. *Inkluzivní vzdělávání: [teorie a praxe]*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3070-7. s. 12.

1.1.2 *Inkluzivní vzdělávání v praxi*

Právo na inkluzivní vzdělávání bylo zřejmě poprvé deklarováno na Světové konferenci speciálního vzdělávání pořádané v roce 1994 organizací UNESCO a španělskou vládou v Salamance, kde zástupci 92 států a 25 mezinárodních organizací podepsali rezoluci, ve které se shodli na tom, že je potřebné otevřít školství i dětem s různým typem postižení a umožnit jim tak využít jejich práva vzdělávat se v lokalitě svého bydliště.¹² Samotná implementace inkluze v jednotlivých zemích začala ve vyšší míře až na přelomu tisíciletí, v době, kdy státy začaly postupně přijímat legislativu k inkluzivnímu vzdělávání jako součást širších změn ve školství, sociálních a dalších systémech.

V současné době je inkluzivní vzdělávání implementováno ve většině vyspělých zemí, každá má však svůj jedinečný model, což způsobuje obtížnost vyhodnocování a srovnávání výstupů inkluze. Jednou z mála komparativních studií tak zůstává souhrnná zpráva o školských systémech zaměřených na inkluzivní vzdělávání, kterou vydaly v roce 2016 organizace CNESCO (Le conseil national d'évaluation du système scolaire) a CIEP (Centre international d'études pédagogiques). Autoři v ní shrnují dosavadní zkušenosti v různých zemích Evropy. Přes rozdílnost v jednotlivých systémech vzdělávání dětí se SVP stojí všechny země před obdobnými problémy: podpora veřejnosti, dotace na inkluzi ve vzdělávání či mobilizace dostatečných zdrojů pro efektivitu celého systému.¹³ Avšak ani tento výzkum neposkytuje relevantní data, která by prokázala, zda inkluze či integrace jsou z pohledu efektivity vzdělávání vhodnějším opatřením ve srovnání se vzděláváním žáků se SVP ve speciálním školství. Evropské státy přesto stále směřují k inkluzi, především z pohledu naplňování lidských práv.

Lidskými právy argumentoval ve stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku i právní zástupce osmnácti romských dětí z Ostravska, nespokojených s jejich zařazením do praktických škol – tzv. případ *D. H. a ostatní versus ČR*. Senát druhé sekce sice 7. února 2006 rozhodl, že žádná individuální práva porušena nebyla,

¹² The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. *Unesco* [online]. Paříž, 1994 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF.

¹³ Préconisations du Cnesco: en faveur d'une école inclusive pour élèves en situation de handicap *CNESCO* [online]. Francie, 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z http://www.cnesco.fr/wp-content/uploads/2016/02/Préconisations_Handicap.pdf.

avšak Velký senát, ke kterému podal právní zástupce žádost o postoupení případu, vydal dne 13. listopadu 2007 rozsudek, ve kterém konstatoval, že ČR nedodržela Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv, konkrétně článek 14 a článek 2 z dodatkového protokolu číslo 1, tedy že porušila zákaz diskriminace ve spojení s právem na vzdělání. Každému ze stěžovatelů bylo přiznáno odškodnění za morální újmu ve výši 4 000 eur.¹⁴

Po tomto verdiktu čelila ČR značné kritice pro vysoké počty romských dětí v praktických školách. Například v rámci výročí pěti let od uplynutí rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *D. H. a ostatní versus ČR* vydala Amnesty International ve spolupráci s Evropským centrem pro práva Romů výzkumnou zprávu, ve které bylo poukázáno na řadu přetrvávajících problémů spojených s nadměrným umístováním romských žáků do praktických škol.¹⁵ Nadace Open Society Fund zase k výročí uspořádala kampaň *Nedokončený úkol*, jež měla připomenout vládě její závazek ukončit diskriminaci romských dětí na školách.¹⁶

Řada především neziskových organizací (Amnesty International, Evropské centrum pro práva Romů, Nadace Open Society Fund Praha a Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání) prosazovala změnu ve vzdělávacím systému. Stupňoval se i tlak veřejnosti, institucí a odborníků, kteří požadovali nápravu formou opatření, jež by odpovídala trendům vyspělých evropských zemí, tedy směrem k začleňování dětí se SVP do běžných škol.

1.1.3 Legislativa

V září roku 2014 předložil tehdejší ministr školství Marcel Chládek PS PČR návrh rozsáhlé novelizace školského zákona. Jedním z cílů této novely se stala systémová změna ve vzdělávání žáků se SVP a posílení inkluzivního prostředí na

¹⁴ Rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku ze dne 13. 11. 2007: Případ *D. H. a ostatní* proti České republice. *ESLP* [online]. Štrasburk, 2007 [cit. 2016-11-23]. Application no. 57325/00. Dostupné z http://yvtl.tk.fi/material/attachments/ytaltk/oikeustapauksiamailmalta/euroopanihmisoikeustuomioistu in/beBgv5FzD/CASE_OF_D.H._AND_OTHERS_v._THE_CZECH_REPUBLIC.pdf.

¹⁵ Výroční zpráva 2012. *AMNESTY INTERNATIONAL* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z https://www.esfcr.cz/documents/21802/791290/292_V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+Amnesty+International+%C4%8CR+2012.pdf/7957018c-2796-4da4-bb12-d4d1a91410ea?version=1.0&previewFileIndex=.

¹⁶ Výroční zpráva 2012. *NADACE OPEN SOCIETY FUND PRAHA* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z http://osf.cz/wp-content/uploads/2015/03/OSF_VZ_2012.pdf.

základních školách. Novela řešila i řadu dalších změn ve školství, k nejdůležitějším patřilo financování škol nebo nárok na časné umístění dítěte do předškolního zařízení.¹⁷

Po několikaměsíčním projednávání vyslovily souhlas s vládním návrhem zákona obě komory Parlamentu České republiky, PS PČR tak učinila v únoru 2015,¹⁸ Senát Parlamentu České republiky (Senát PČR) pak v březnu 2015.¹⁹ Zákon byl následně postoupen prezidentu republiky, který jej 1. dubna 2015 podepsal.²⁰ Dne 17. dubna 2015 došlo k vyhlášení novely zákona ve Sbírce zákonů pod číslem 82/2015 Sb. S tím, že většina klíčových změn nabude účinnost od 1. září 2016.²¹

Podle novely školského zákona je cílem inkluzivního vzdělávání zajištění rovného přístupu ke vzdělávání všech žáků v ČR a nastolení pozitivních podmínek pro zabezpečení adekvátních podpůrných opatření tak, aby vzdělávací potřeby každého žáka bylo možné uskutečňovat primárně v hlavním vzdělávacím proudu. Novela školského zákona v souvislosti s posílením inkluze ve vzdělávání:

- upouští od kategorizace žáků (žáci se zdravotním postižením a žáci se zdravotním či sociálním znevýhodněním);
- vymezuje pojem žák se SVP jako: „osobu, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření“;
- zavádí a specifikuje nezbytná podpůrná opatření představující konkrétní pomoc vzdělávání žáka se SVP;

¹⁷ Sněmovní tisk 288/0 ze dne 2. 9. 2014. Novela zákona – školský zákon. *PS PČR* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=288&CT1=0>.

¹⁸ Usnesení Poslanecké sněmovny ze dne 13. 2. 2015. Usnesení Poslanecké sněmovny z 25. schůze 13. února 2015 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /sněmovní tisk 288/ - třetí čtení. *PS PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&v=US&ct=643>.

¹⁹ Usnesení Senátu ze dne 19. 3. 2015. 118. usnesení Senátu ze 7. schůze, konané dne 19. března 2015 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /senátní tisk č. 41/. *Senát PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/75532/63496>.

²⁰ OVČÁČEK, Jiří. Prezident republiky podepsal jedenáct zákonů. *Správa Pražského hradu* [online]. Tisková zpráva. Praha, 1. 4. 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/prezident-republiky-podepsal-jedenact-zakonu-11007>.

²¹ Zákon č. 82/2015 Sb. ze dne 19. března 2015, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 17. 4. 2015, částka 37, s. 1384–1398. ISSN 1211-1244.

- upravuje kompetence školských poradenských zařízení;
- přináší zlepšení finančních podmínek pro školy;
- dává zákonným zástupcům žáků možnost zvolit si, kde se bude jejich dítě vzdělávat.²²

K realizaci zákona č. 82/2015 Sb. vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT) vyhlášku, jež konkretizuje postupy péče o žáky se SVP.²³

V červnu 2015 došlo ke změně na postu ministra školství, odvolaného Marcela Chládky nahradila Kateřina Valachová.²⁴ Ta vládě předložila v pořadí již druhou novelu školského zákona, kterou se upravovalo předškolní vzdělávání a zavedla matematiku jako povinný maturitní předmět.²⁵ Novelu sice schválily obě komory parlamentu, ovšem prezident republiky ji svým stanoviskem z května 2016 vetoval. Ačkoliv se novela nijak nedotýkala inkluzivního vzdělávání, prezident jako jeden z důvodů uvedl i nesouhlas s plánovanou inkluzí: „*Sděluji, že s tzv. inkluzí vyjádřily negativní stanovisko rady všech krajů, neboť její zavedení považují za předčasné, a to je další důvod, pro který zákon Poslanecké sněmovně vracím.*“²⁶ Sněmovna však setrvala na původním návrhu zákona, a tak byl v červnu vyhlášen ve Sbírce zákonů.²⁷

Takto rozsáhlá změna školského zákona nezůstala bez odezvy. V březnu 2016 podal advokát rodičů několika postižených žáků a jednoho pedagoga brněnského ústavu sociální péče na Kociánce ústavní stížnost pro porušení ústavních práv a také návrh na

²² Zákon č. 82/2015 Sb. ze dne 19. března 2015, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 17. 4. 2015, částka 37, s. 1384–1398. ISSN 1211-1244.

²³ Vyhláška č. 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 28. 1. 2016, částka 10, s. 234–312. ISSN 1211-1244.

²⁴ Ministryně školství Kateřina Valachová převzala úřad. *MŠMT* [online]. Tisková zpráva. Praha, 17. 6. 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ministryne-skolstvi-katerina-valachova-prevzala-urad?highlightWords=Valachov%C3%A1>.

²⁵ Sněmovní tisk 611/0 ze dne 23. 9. 2015. Novela zákona – školský zákon. *PS PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=611&CT1=0>.

²⁶ Sněmovní tisk 611/8 ze dne 4. 5. 2016. Stanovisko prezidenta k tisku 611/0. *PS PČR* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=611&ct1=8>.

²⁷ Zákon č. 178/2016 Sb. ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 8. 6. 2016, částka 68, s. 2882–2893. ISSN 1211-1244.

zrušení části zákona č. 82/2015 Sb. Důvodem byly obavy rodičů, že inkluze nepovede ke sblížení dětí s lehkým mentálním postižením a „normálních“ dětí, ale naopak k jejich vyloučení z kolektivu. Právní zástupce ve stížnosti zdůrazňuje, že pro „*děti s lehkým mentálním postižením představuje tzv. individuální inkluze jednoznačně nejhorší možný způsob jejich vzdělávání*“²⁸. Ústavní soud však návrh odmítl z procesního hlediska pro nesplnění formálních požadavků.²⁹

Řada lidí vyjadřovala obavy, do jaké míry začlenění žáků se SVP do běžných tříd ovlivní kvalitu vzdělání dětí. Kromě různých petic obdržela vláda respektive MŠMT i několik otevřených dopisů. Asi nejznámější z nich je dopis vedoucího odboru školství v Praze 9 a zároveň předsedy Asociace speciálních pedagogů ČR, pana Martina Odehnala, ve kterém varuje před neuváženými kroky týkající se inkluze.³⁰

1.2 Mediální obraz – východiska

Události spojené s inkluzí se přenesly i do mediální oblasti. Jakým způsobem ale média o inkluzivním vzdělávání informovala? A jakým způsobem ovlivnilo dění okolo inkluze mediální agendu sledovaných zpravodajských serverů? Odpovědi poskytne obsahová analýza v praktické části práce, která má za cíl zmapovat mediální obraz inkluze ve vzdělávání.

Mediální obraz jako samostatný koncept není definován. Většina výzkumů z této oblasti fakticky předkládá přehledný kvantitativní rozbor určitého tématu objevujícího se v médiích, který zahrnuje například počet zpráv v určitém časovém období, celkové vyznění zpráv, strukturu dílčích témat, mediální dopad (čtenost či sledovanost média) atd. Je také možné říci, že mediální obraz je odrazem určitého subjektu (instituce, osobnosti) nebo tématu z mediální reality do mysli příjemce.

²⁸ NOVÁK, Richard. Věc: A) Ústavní stížnost pro porušení ústavních práv dle § 72/1 a), 5 zák. O Ústavním soudu; B) Návrh na zrušení části ustanovení § 16 odst. 9. *Centrum Kociánka* [online]. Brno, 7. 3. 2016 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z files.kocianka5.webnode.cz/200000110-60e1e61dc4/ústavní%20stížnost-podání.pdf.

²⁹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016. *Ústavní soud* [online]. sp. zn. Pl. ÚS 9/16. Brno, 2016 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2016/Pl._US_9_16_na_web.pdf.

³⁰ ODEHNAL, Martin. Otevřený dopis vládě ČR ve věci inkluze. *Česká škola* [online]. 28. 4. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.ceskaskola.cz/2016/04/martin-odehnal-otevreny-dopis-vlade-cr.html>.

Mediální realitu však nelze chápat jako zachycení skutečnosti. Realita totiž „zpravodajské obsahy nepředchází a neodráží se v nich, ale vzniká (je konstruována) teprve ve chvíli, kdy je definována“³¹. Mediální konstrukce reality pak probíhá tak, že „na straně publika dochází ke koordinaci skutečnosti s mediálními významy“³². K základním principům mediální konstrukce reality patří upřednostňování určitých témat, událostí či aktérů – agenda setting.

1.2.1 Agenda setting

„*Média si vybírají, o čem a jak budou referovat.*“³³ Vzbuzují tím dojem, že jsou některá témata důležitější než jiná. Proto se médiím přisuzuje, že jsou „*schopna definovat společensky platné významy a ovlivňovat publikum*“³⁴. Děje se tak prostřednictvím nastolování agendy nebo kultivováním postojů ke skutečnosti.³⁵

„*Schopnosti médií formovat veřejné mínění a nastolovat témata, která veřejnost následně vnímá jako důležitá, jsou předmětem odborného zájmu již od počátků komunikačních výzkumů.*“³⁶ Pravděpodobně prvním, kdo zmínil selektivitu mediálního výběru, byl americký sociolog R. E. Park. V knize zabývající se asimilační funkcí imigrantských tiskovin *The Immigrant Press and Its Control* z roku 1922 načrtl principy a podmínky vybírání událostí, ze kterých se stávají zprávy.³⁷ I když se Park tomuto tématu věnoval jen okrajově, spojení selektivity mediální pozornosti s vývojem veřejných témat z něj učinilo předchůdce fenoménu nastolování agendy.

Ve stejné době se v knize *Public Opinion* zabýval vztahem mezi médii a veřejným míněním také W. Lippmann. Podle Lippmanna si člověk na základě zpráv

³¹ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 107.

³² Tamtéž. s. 107.

³³ BURTON, Graeme a JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6. s. 239.

³⁴ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: [stručný úvod do studia médií a mediální komunikace]*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7. s. 165.

³⁵ Tamtéž. s. 165.

³⁶ TRAMPOTA, Tomáš a NEČAS, Vlastimil. *Intermediální agenda českých médií. Naše společnost*. 2007, roč. 5, č. 2. ISSN 2336-1646. s. 12.

³⁷ ŠKODOVÁ, Markéta (ed.), ČERVENKA, Jan, NEČAS, Vlastimil, KALVAS František, TABERY, Paulína a TRAMPOTA, Tomáš. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-151-4. s. 15.

předkládaných médií „postupně vytváří ve své hlavě věrohodný obraz světa, který je mimo jeho dosah“, přičemž obrazy v hlavách lidí pak utvářejí jejich veřejné mínění.³⁸

K autorům, kteří významně přispěli ke konceptu agenda setting, jistě patří i B. C. Cohen. Ten ve své publikaci *The Press and Foreign Policy* z roku 1963 vyslovil myšlenku, že média „často bez úspěchu říkají, co si lidé mají myslet, ale překvapivě úspěšně svým čtenářům nabízí, o čem mají přemýšlet“³⁹.

Termín agenda setting však poprvé použili američtí profesori M. E. McCombs a D. L. Shaw v roce 1972. V článku *The Agenda-Setting Function of Mass Media* vydaném v časopise *Public Opinion Quarterly* sumarizovali výsledky studie (*Chapel Hill Study*), ve které zkoumali postoje nerozhodnutých voličů z městečka Chapel Hill během prezidentské volební kampaně ve Spojených státech v roce 1968. Výzkum prokázal „téměř dokonalou korelaci mezi pěti nejsledovanějšími tématy nastolovanými mediální agendou a pěti nejzdůrazňovanějšími tématy reflektovanými ve veřejné agendě“⁴⁰. Studie tak potvrdila, že „role zpravodajských médií při nastolování agendy tkví v ovlivňování významnosti témat, tedy v ovlivňování toho, zda podstatnému množství lidí bude skutečně stát za to si na dané téma vůbec vytvořit svůj vlastní názor“⁴¹. *Chapel Hill Study* lze považovat za přelomovou, jelikož zavádí a definuje teorii nastolování agendy, jež se stala inspirací pro další výzkumy.

Problematicke nastolování agendy se o více než 20 let později podrobně věnovala i dvojice J. W. Dearing a E. M. Rogers. V knize *Agenda-Setting* Dearing s Rogersem definují nastolování agendy jako kontinuální snahu lidí, kteří se snaží prosadit témata, získat pozornost mediálních profesionálů, veřejnosti a politických elit.⁴² Za jejich hlavní přínos lze však označit rozdělení procesu agendy setting do tří segmentů – na mediální, veřejnou a politickou agendu, přičemž mediální agenda zahrnuje témata, o kterých referují média, veřejná agenda ohraničuje témata, o kterých se diskutuje na veřejnosti,

³⁸ LIPPMANN, Walter. *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace and company, 1922. s. 29.

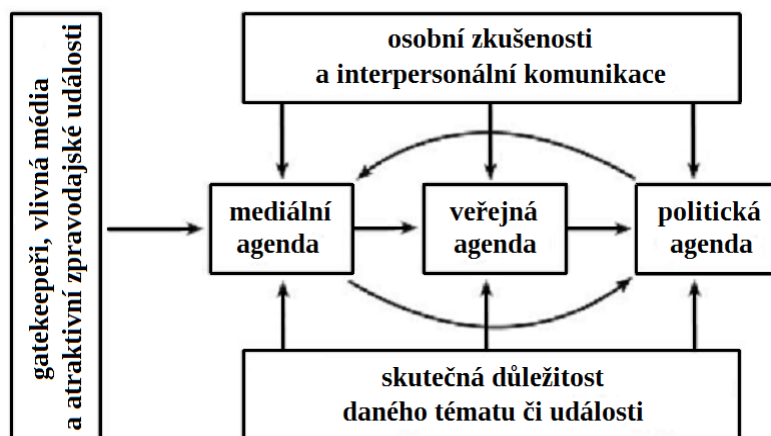
³⁹ COHEN, Bernard Cecil. *The Press and Foreign Policy*. 1. vyd. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1963. s. 13.

⁴⁰ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 16.

⁴¹ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2. s. 27.

⁴² DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0563-4. s. 1.

a politická agenda reprezentuje témata, kterých si všímají politici a představitelé moci.⁴³ Všechny tři agendy pak představují hustou síť vzájemných vztahů, kterou navíc ovlivňují události v reálném světě, osobní zkušenosti aktérů a interpersonální komunikace.⁴⁴ Mechanismus vzájemného ovlivňování agend ilustruje Obrázek 1.

Obrázek 1 – Schéma agendy setting podle Dearinga a Rogerse⁴⁵

Mediální analytici se postupně začali soustředit i na další aspekty celého procesu nastolování agendy s přesahem do mnoha sociálněvědních oblastí, zejména do psychologie, lingvistiky a sémiotiky nebo sociologie. Od zrodu konceptu agenda setting se však jako zásadní ukazuje nastavení mediální agendy.⁴⁶

1.2.2 Mediální agenda

Zatímco zpočátku se výzkumy z oblasti nastolování agendy soustředily převážně na otázku „Kdo stanovuje veřejnou agendu, případně za jakých podmínek?“, později se pozornost badatelů přesunula na otázku „Kdo nastavuje mediální agendu?“⁴⁷ „*Samotné zkoumání mediální agendy bývá někdy mylně označováno jako agenda setting (ačkoli se*

⁴³ DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0563-4. s. 5–6.

⁴⁴ KALVAS, František, KREIDL, Martin, VÁNĚ, Jan a ŠTÍPKOVÁ, Martina. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis*. 2012, roč. 48, č. 1, ISSN 0038-0288. s. 5.

⁴⁵ DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0563-4. s. 5.

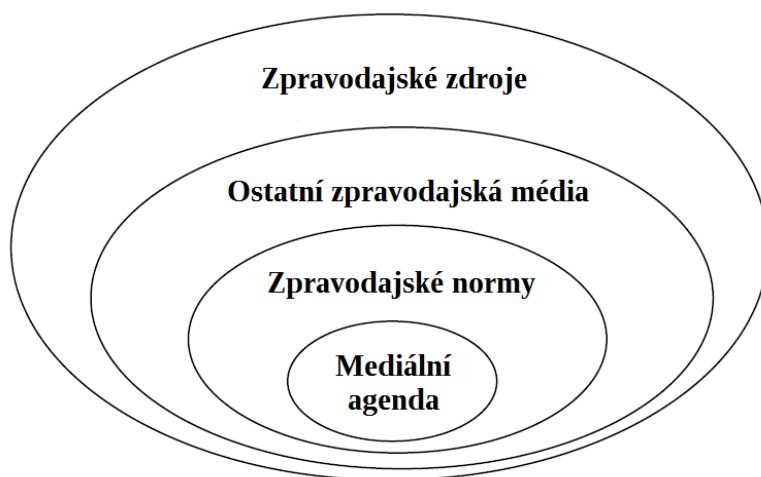
⁴⁶ NEČAS, Vlastimil. *Koncept nastolování agendy v kontextu českých mediálních studií*. Praha, 2013. Disertační práce. FSV UK. Vedoucí práce prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D. s. 35.

⁴⁷ MCCOMBS, Maxwell E. a SHAW, Donald L. The Evolution of Agenda-Setting Research: Twenty-Five Years in the Marketplace of Ideas. *Journal of Communication*. 1993, roč. 43, č. 2. ISSN 1460-2466. s. 60.

*nastolováním a vlivem obsahů na příjemce nezabývá a bere tento vliv jako automatický).*⁴⁸

Proces budování mediální agendy popsali v roce 1971 R. Cobb a Ch. Elder, když rozdělili vlivy působící na zpravodajskou agendu na interní a externí.⁴⁹ Pro snadnější pochopení tohoto procesu pak M. E. McCombs použil metaforu loupání cibule, viz Obrázek 2, jejíž každou vrstvu vnímá jako jeden konkrétní prvek: „*Čím více se daná vrstva blíží k jádru, tím silněji prvek mediální agendu ovlivňuje.*“⁵⁰ P. J. Shoemaker a S. D. Reese pak rozšířili nastolování mediální agendy o pět hypotéz, které se podílí na rozhodování o výběru událostí: ideologie, vlivy stojící mimo mediální organizaci, mediální instituce, mediální rutiny a individualita mediálních pracovníků.⁵¹

Obrázek 2 – Metafora loupání cibule⁵²

Produkcí mediálních obsahů tedy ovlivňuje více faktorů. Zejména v posledních letech se však pozornost mediálních analytiků přesouvá ke zjišťování vzájemného vlivu agend jednotlivých médií. Tato část agendy setting se nazývá intermediální nastolování agendy.

⁴⁸ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. s. 102.

⁴⁹ COBB, Roger W. a ELDER, Charles D. The Politics of Agenda-Building: An Alternative Perspective for Modern Democratic Theory. *The Journal of Politics*. 1971, roč. 33, č. 4. ISSN 1468-2508. s. 894.

⁵⁰ CIBOROVÁ, Kateřina. *Budování mediální agendy v českých médiích na příkladu zpravodajství o zdravotnictví*. Praha, 2015. Diplomová práce. FSV UK. Vedoucí práce PhDr. Vlastimil Nečas, PhD. s. 8.

⁵¹ SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA, 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 8.

⁵² MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2. s. 149.

1.2.3 Intermediální agenda

Při výběru událostí, které se stanou součástí mediální agendy, čerpají zpravodajské redakce z různých zdrojů, jedním z nich jsou i ostatní média. Již M. E. McCombs s D. L. Shawem zjistili, že „v označování důležitých témat panuje mezi zpravodajskými médii určitá shoda”⁵³. Příkladem vzájemného vlivu agend jednotlivých médií může být tisk v USA, kde většina médií odvíjí svou agendu od témat, jimž se věnuje deník *The New York Times*, který je zde obecně považován za nejrespektovanější periodikum.⁵⁴

Výzkumů intermediální agendy není mnoho, přesto je možné prohlásit, že média nemusí „jako zdroj informací využívat pouze extramediální subjekty, či institucionalizované informační sítě jako jsou například zpravodajské agentury, ale také jiná (často konkurenční) média”⁵⁵. Většina takových studií se přitom zaměřuje na postavení elitních médií a vliv agenturního zpravodajství.⁵⁶

V českém mediálním prostoru bylo provedeno jedno zásadní šetření vzájemného vlivu médií. T. Trampota a V. Nečas pomocí kvantitativní analýzy mediálních obsahů sledovali přiznané odkazy na jiná média. Z výsledků s určitou mírou zjednodušení vyplynulo, „že televizní stanice nejčastěji odkazují na tištěná média, tištěná média nejčastěji odkazují na televizní stanice a rozhlasové stanice nejvíce odkazují na deníky, přičemž samy rozhlasové stanice mají v rámci intermediální agendy nejslabší pozici”⁵⁷.

Sklon různých zpravodajských redakcí věnovat pozornost stejným či podobným tématům nesouvisí jen s tím, že se inspirují u konkurence, intermediální agenda se vytváří i na základě sdílených hodnot a představ novinářů, kteří procházejí stejnými institucemi.⁵⁸

⁵³ MCCOMBS, Maxwell E. a SHAW, Donald L. The Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. 1972, roč. 36, č. 2. ISSN 1537-5331. s. 183.

⁵⁴ DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0563-4. s. 32.

⁵⁵ TRAMPOTA, Tomáš a NEČAS, Vlastimil. Intermediální agenda českých médií. *Naše společnost*. 2007, roč. 5, č. 2. ISSN 2336-1646. s. 2.

⁵⁶ SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA, 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 180–202.

⁵⁷ TRAMPOTA, Tomáš a NEČAS, Vlastimil. Intermediální agenda českých médií. *Naše společnost*. 2007, roč. 5, č. 2. ISSN 2336-1646. s. 13–18.

⁵⁸ DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0563-4. s. 35.

1.2.4 Zpravodajské hodnoty

„V souvislosti s výběrem zpráv, které se stanou součástí mediálního záběru, je vhodné se zabývat také faktory, které ovlivňují, které zprávy budou zveřejněny.“⁵⁹

K nejdůležitějším faktorům patří tzv. zpravodajské hodnoty.

Výraz zpravodajská hodnota (news value) poprvé použil W. Lippmann ve své knize *Public Opinion*.⁶⁰ Ovšem až J. Galtung a M. H. Ruge zkoumali kritéria, podle kterých se určitá událost stane zprávou; ve studii *The Structure of Foreign News* rozlišili 12 zpravodajských hodnot: frekvence, práh pozornosti, jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuita, variace, vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizace a negativita. J. Wilke později zveřejnil studii, kde za nejdůležitější zpravodajské hodnoty označil personalizaci, vztah k elitním národům a negativitu.⁶¹

Výběr a konečnou podobu zpráv ovlivňují, kromě osobních vlastností redaktora, také technologické a organizační možnosti určitého média.⁶² Podstatnou roli přitom hrají mediální rutiny.

1.2.5 Mediální rutiny

Mediální rutiny je možné definovat jako stereotypní počínání novinářů. P. J. Shoemaker a S. D. Reese vymezují tři základní otázky, které mediálním organizacím pomáhají usnadnit rozhodovací procesy: Co je přijatelné pro publikum? Co je médium schopno zpracovat? Jaký informační materiál od externích zdrojů je dostupný? První otázka úzce souvisí s poměrně předvídatelnými zpravodajskými hodnotami. Druhá otázka se týká technologických možností média, prostoru, který je vymezen pro zpravodajství, a organizačních záležitostí, kam autoři zařazují uzávěrky

---

⁵⁹ HORYNOVÁ, Kristýna. *Aplikace teorie nastolování agendy (agenda-setting) na vysvětlení vývoje ekonomických ukazatelů*. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. FF ZUČ. Vedoucí práce PhDr. František Kalvas, Ph.D. s. 6.

⁶⁰ LIPPMANN, Walter. *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace and company, 1922. s. 348.

⁶¹ KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X. s. 120–123.

⁶² REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7. s. 78.

a rovněž vzájemnou interakci mezi médii. Třetí otázka poukazuje na zdroje, například na tiskové a PR agentury.⁶³

Rutiny pomáhají zefektivnit práci novinářů, zpravodajské redakce se bez jejich uplatňování neobejdou. Trampota však upozorňuje, že „*silné spoléhání na rutiny může vést také k předvídatelnosti jednání médií a větší možnosti ovlivňovat podobu zpráv třetími subjekty (jako jsou profesionální komunikátoři a PR agentury)*“⁶⁴.

Agendu mediálních rutin ovlivnil nástup nových médií a především on-line žurnalistiky, protože technologický pokrok a úsporná opatření nutí šéfredaktory, aby od novinářů vyžadovali flexibilitu a multimediálnost. Zásadní proměna mediálních rutin však souvisí s uzávěrkami; ty již nejsou pevně dané, a tak novináři mohou zpracovávat téma okamžitě.⁶⁵

1.3 On-line žurnalistika

Vznik internetu je jednou z největších vymožeností lidstva, vždyť přinesl nové možnosti komunikace, zábavy a získávání informací. První, kdo si v českém prostředí uvědomil, že internet nabízí potenciál i pro žurnalistiku, byl spisovatel a novinář Ondřej Neff, který v roce 1996 spustil on-line deník *Neviditelný pes*. Teprve o dva roky později spatřily světlo světa zpravodajské portály *iDnes.cz* a *Novinky.cz*, k nimž se postupně přidávaly další.

On-line žurnalistika má v porovnání s tradičními médii řadu výhod. Digitální prostředí umožňuje konzumentům zpravodajství současně číst text, sledovat video, prohlížet fotografie, poslouchat zvukový projev, rozkliknout zobrazené hypertextové odkazy, zapojit se do diskuse pod článkem, ohodnotit jeho kvalitu, sdílet jej na sociálních sítích či si ho vytisknout. Na druhou stranu novináři nejsou omezeni rozsahem připravovaného článku, mohou jej průběžně v reálném čase aktualizovat, doplňovat či opravovat. Takové možnosti neposkytuje žádné jiné médium.

⁶³ SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA, 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 104–122.

⁶⁴ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 57.

⁶⁵ ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5825-5. s. 165–167.

Hlavním trendem on-line žurnalistiky je zveřejňování co možná nejaktuálnějších informací. „*Tato výhoda internetu je nejvíce patrná při důležitých, nečekaných nebo krizových událostech.*“⁶⁶ Bohužel důraz na rychlost současně způsobuje i potenciální pokles kvality zpravodajství, jelikož novináři věnují méně času na ověřování dat.⁶⁷

Na podobu obsahů on-line médií mají výrazný vliv uživatelé, kteří očekávají rychlé, přehledné, výstižné a pravdivé informace bez nedostatků a gramatických chyb. Provozovatelé zpravodajských portálů se proto snaží těmto požadavkům přizpůsobovat webové stránky i jejich obsah. Zajímavé mediální projekty všeobecného zpravodajství pak mohou získat cenu českého internetu v populární anketě *Křišťálová lupa*, kterou každoročně pořádá společnost Internet Info, s. r. o. V roce 2016 zvítězila v kategorii *Zpravodajství* internetová televize *DVTV*, když odsunula dosud vítězíci *iDnes.cz* na druhé místo, třetí místo pak obsadil zpravodajský web *Novinky.cz*.⁶⁸

V českém internetovém prostředí působí několik zpravodajských serverů, z nichž jen malá část je čistě internetová, většina je modifikací tištěných periodik. Svou internetovou verzi mají třeba deníky *Blesk*, *Hospodářské noviny*, *Lidové noviny* a *MF DNES*. On-line zpravodajství provozují však i rozhlasové a televizní stanice – například zpravodajský portál *Českého rozhlasu* nebo portál *TN.CZ* spravovaný *TV Nova*. Taková on-line média nezřídka nabízí totožný obsah jako původní typ média, případně originální obsah jen doplní o fotografie, videa či hypertextové odkazy.

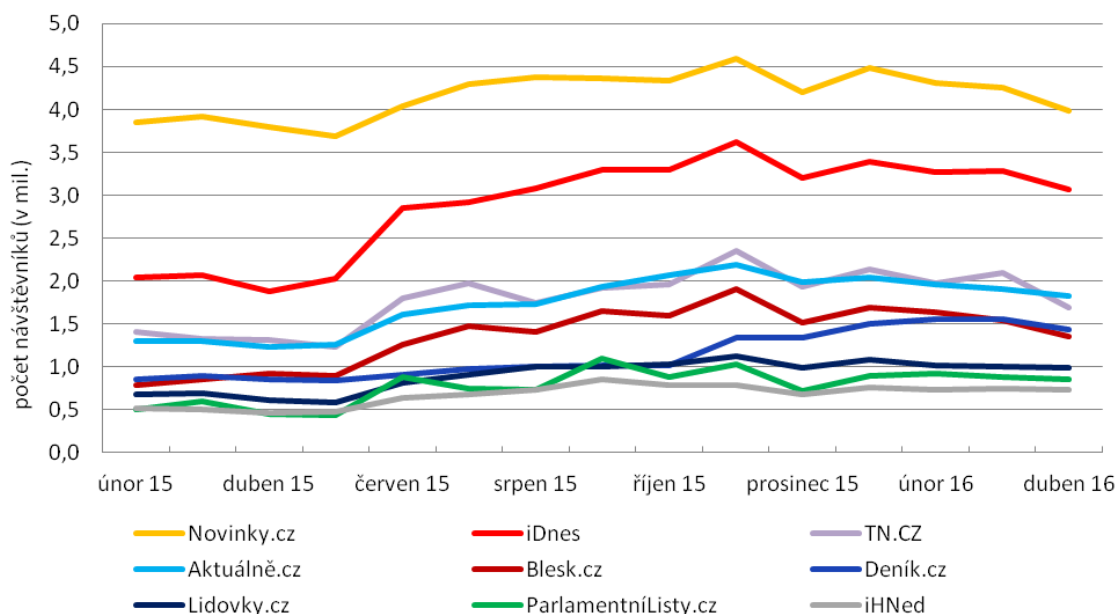
Již od roku 2005 funguje v ČR výzkumný projekt *NetMonitor*, který se zaměřuje na průběžné sledování návštěvnosti webových stránek. Podle výsledků měření v kategorii *Zpravodajství* překročilo v dubnu 2016 hranici 500 000 návštěvníků (uživatelů PC, mobilních telefonů i tabletů) celkem 9 zpravodajských serverů – *TN.CZ*, *ParlamentníListy.cz*, *Novinky.cz*, *Lidovky.cz*, *iHNed*, *Deník.cz*, *Blesk.cz*, *Aktuálně.cz* a *iDnes*.⁶⁹ Vývoj návštěvnosti a celkový počet reálných uživatelů internetu uvedených zpravodajských serverů v období únor 2015 až duben 2016 znázorňuje Graf 1.

⁶⁶ CIBOROVÁ, Kateřina. *Samoregulace žurnalistiky v internetovém prostoru se zaměřením na hlavní české zpravodajské servery*. Praha, 2012. Bakalářská práce. FSV UK. Vedoucí práce Ing. Miloš Čermák. s. 24.

⁶⁷ ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5825-5. s. 11.

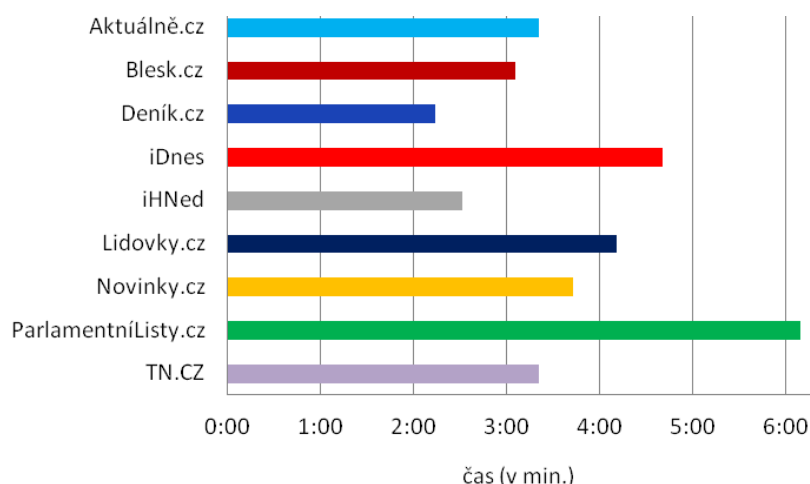
⁶⁸ Křišťálová lupa 2016. *Česká televize* [online]. iVysílání ČT. 1. 12. 2016 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000219-kristalova-lupa-2016/21625400054/>.

⁶⁹ Veřejné výstupy: Duben 2016. *NetMonitor* [online]. 16. 5. 2016 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z <http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=0>.

Graf 1 – Vývoj návštěvnosti zpravodajských serverů⁷⁰

Počet návštěvníků webových stránek však není jediné kritérium, které projekt monitoruje. Kromě odlišování uživatelů připojených k internetu z různých typů elektronických zařízení zaznamenává i dobu, kterou návštěvníci na webových stránkách stráví. Tato informace je podstatná zejména pro provozovatele zpravodajských serverů, pro něž je důležité umět si udržet čtenáře. Průměrnou dobu, po kterou si konzumenti prohlíželi webové stránky uvedených zpravodajských portálů za období únor 2015 až duben 2016, ukazuje Graf 2.

Graf 2 – Průměrná doba věnovaná prohlížení webových stránek zpravodajských serverů⁷¹

⁷⁰ Zdroj: Veřejné výstupy. *NetMonitor* [online]. 16. 5. 2016 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z <http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=0>.

⁷¹ Zdroj: Tamtéž.

Následující podkapitoly se zaměřují na základní charakteristiky jednotlivých zpravodajských serverů, které si dlouhodobě zachovávají průměrnou návštěvnost čítající minimálně 500 000 reálných uživatelů internetu.

1.3.1 *Novinky.cz*

Zpravodajství *Novinky.cz* se objevuje na hlavní stránce vyhledávače *Seznam.cz*, který je v českém prostředí třetí nejnavštěvovanější webovou stránkou hned po *Google.cz* a *facebook.com*.⁷² Není proto překvapivé, že tento portál obsazuje přední příčky v návštěvnosti zpravodajských serverů. V říjnu 2016 spustila sice společnost *Seznam.cz*, a. s. novou zpravodajskou platformu,⁷³ která je rovněž umístěná na hlavní stránce vyhledávače *Seznam.cz*, ale ani ta zatím *Novinky.cz* nesesadila.

Webové stránky *Novinky.cz* se prezentují jako „*on-line magazín deníku Právo a portálu Seznam.cz*“⁷⁴. Na jejich provozování se totiž podílí spolu se společností *Seznam.cz*, a. s. i vydavatelství *Borgis*, a. s., jež právě deník *Právo* vydává. *Borgis*, a. s. pak dodává serveru *Novinky.cz* obsah a má i redakční odpovědnost.⁷⁵

Novinky.cz přináší domácí a zahraniční zpravodajství, dále zprávy z kultury, ekonomiky, financí, společnosti, vědy, bydlení apod., rovněž poskytují široké spektrum magazínů.

1.3.2 *Aktuálně.cz*

Zpravodajský portál *Aktuálně.cz* zahájil činnost v listopadu 2005.⁷⁶ Podle vlastní prezentace jde o první čistě internetové zpravodajské médium v ČR.⁷⁷ Nabízí

⁷² Top Websites: Top sites for all categories in Czech Republic. *SimilarWeb* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z <https://www.similarweb.com/top-websites/czech-republic>.

⁷³ JANŮ, Stanislav. Seznam spustil vlastní Zprávy. Přinesou seriózní zpravodajství na hlavní stránku českého internetu. *Živě.cz* [online]. 4. 10. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/bleskovky/seznam-spustil-vlastni-zpravy-prinesou-seriozni-zpravodajstvi-na-hlavni-stranku-ceskeho-internetu/sc-4-a-184412/default.aspx>.

⁷⁴ Profil čtenáře. *Právo.cz* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.pravo.cz/soubory/profil-ctenare.pdf>.

⁷⁵ *Novinky.cz*: Hlavní stránka. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/>.

⁷⁶ *Internet Archive* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://web.archive.org/web/*/http://aktualne.centrum.cz.

⁷⁷ Mediální partneři: *Aktuálně.cz*. *Křišťálová lupa* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://kristalova.lupa.cz/2009/partneri/>.

informace, analýzy, blogy a živé online přenosy z domova i ze světa prostřednictvím internetové televize *Aktuálně.TV*.⁷⁸

Kromě domovské stránky se zpravodajství *Aktuálně.cz* zobrazuje i na hlavních stránkách vyhledávačů *Atlas.cz*, *Centrum.cz* a *Volný.cz*. Šéfredaktorem deníku, který vydává společnost *Economia*, a. s. vlastněná Zdeňkem Bakalou,⁷⁹ je od roku 2012 Pavel Tomášek⁸⁰.

1.3.3 *iHned.cz*

Vydavatelství *Economia*, a. s. rovněž zajišťuje provoz zpravodajského serveru *iHned.cz*. Přestože je již z titulní stránky patrné, že se jedná o web *Hospodářských novin*, má každá verze svého samostatného šéfredaktora, pro on-line podobu je jím Miloš Čermák.⁸¹

Portál *iHned.cz* přináší vedle převážně ekonomického zpravodajství i kompletní obsah tištěného vydání deníku včetně speciálních příloh a magazínů. Za poplatek pak nabízí přístup do celého archivu novin.⁸²

1.3.4 *iDnes.cz*

Zpravodajský server *iDnes.cz* vznikl v roce 1998 a jedná se o „největší webový portál společnosti *MAFRA*, a. s.,“⁸³ která je členem koncernu *AGROFERT*, a. s.,⁸⁴

⁷⁸ Aktuálně.cz: o produktu. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/aktualne-cz/>.

⁷⁹ O společnosti. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/?utm_source=www.aktualne.cz&utm_medium=footer.

⁸⁰ Vedení. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://www.aktualne.cz/autori/?utm_source=zpravy.aktualne.cz&utm_medium=footer&_ga=1.123441547.1271815313.1484639180.

⁸¹ Kontakty podle titulů. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/kontakty/#kontakty-podle-titulu>.

⁸² IHned.cz: o produktu. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/ihned-cz/>.

⁸³ Zpravodajský portál *iDNES.cz*. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>.

⁸⁴ Výpis z obchodního rejstříku: *MAFRA*, a. s., B 1328 vedená u Městského soudu v Praze. *Justice.cz* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=14225&typ=PLATNY>.

jehož jediným akcionářem byl do 3. února 2017 politik a podnikatel Andrej Babiš.⁸⁵ Ten všechny své akcie vložil do svěřeneckých fondů poté,⁸⁶ co byla schválena novela zákona o střetu zájmů, která členům vlády mimo jiné zakazuje provozovat rozhlasové a televizní vysílání a vydávat periodický tisk.⁸⁷

Mediální společnost MAFRA vydává i tištěnou *MF DNES*, která však nemá se svým internetovým protějškem stejnou podobu, i když obě varianty spolu úzce spolupracují a vzájemně na sebe odkazují. Portál, jehož šéfredaktorkou je Naděžda Petrová,⁸⁸ poskytuje kromě zpravodajství z ČR a ze zahraničí i širokou škálu magazínů. Zprávy z *iDnes.cz* je dnes možné číst prostřednictvím aplikací do mobilních telefonů a chytrých televizí.⁸⁹

1.3.5 Lidovky.cz

Lidovky.cz jsou internetovou obdobou *Lidových novin* a stejně jako *iDnes.cz* patří do portfolia společnosti MAFRA, a. s. Přináší multimediální zpravodajství z domova, ze světa a z různých oblastí vědy, kultury a sportu. Články publikované v *Lidových novinách* jsou pak na webu doplňovány například o úplná znění rozhovorů či audio a videonahrávky.⁹⁰

Jako šéfredaktoři *Lidových novin* v minulosti působili třeba spisovatelé Eduard Bass a Jan Drda, novinář Ferdinand Peroutka nebo Jíří Ruml, jeden z prvních signatářů Charty 77, v současné době řídí redakční tým tištěné i internetové verze István Léko.⁹¹

⁸⁵ Úplný výpis z obchodního rejstříku: AGROFERT, a. s., B 6626 vedená u Městského soudu v Praze. *Justice.cz* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=525681&typ=UPLNY>.

⁸⁶ Koncern AGROFERT. *AGROFERT* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.agrofert.cz/o-agrofertu/koncern-AGROFERT>.

⁸⁷ Zákon č. 14/2017 Sb. ze dne 29. listopadu 2016, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 25. 1. 2017, částka 5, s. 194–205. ISSN 1211-1244

⁸⁸ Ředitelé útvarů. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx?cat=reditele>.

⁸⁹ Zpravodajský portál iDNES.cz. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>.

⁹⁰ Server pro náročnější čtenáře. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-lidovky.htm&cat=internet>.

⁹¹ Lidové noviny. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidov%C3%A9_noviny.

1.3.6 *Deník.cz*

Zpravodajský server *Deník.cz* je propojený se stejnojmenným tištěným deníkem. Zaměřuje se především na regionální informace, ale nabízí také zpravodajství z celé ČR i ze světa. Jako první poskytl uživatelům aplikaci do mobilu, která jim umožňuje jednoduché sledování aktuálních zpráv přímo z jejich kraje či okresu.⁹²

Provozovatelem portálu *Deník.cz* je české vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA, a. s. patřící mezi tři nejsilnější vydavatele v ČR.⁹³ Současným šéfredaktorem tištěného i on-line *Deníku* je Tomáš Skřivánek, který na konci roku 2016 vystřídal dosavadní šéfredaktorku Marii Dlouhou.⁹⁴

1.3.7 *TN.CZ*

Zpravodajský portál *TN.CZ* provozuje komerční televizní stanice *TV Nova*, jejíž vysílací licenci vlastní společnost CET 21 spol. s r. o.⁹⁵ Server přináší zprávy z oblasti domácího zpravodajství, zahraničí, ekonomiky, politiky a také mnoho zajímavostí. Diváci *TV Nova* pak na stránkách *TN.CZ* naleznou doplňující informace k odvysílaným zprávám nebo řadu reportáží, které se nevešly do *Televizních novin*.⁹⁶

1.3.8 *ParlamentníListy.cz*

ParlamentníListy.cz, v minulosti vydávané i jako tištěný měsíčník, jsou produktem společnosti OUR MEDIA, a. s., ve které má majoritní podíl senátor Ivo Valenta; šéfredaktorem je pak Marek Bláha.⁹⁷ Tento zpravodajský a komunikační

⁹² Regionální Deníky ve vašich mobilních telefonech a tabletech. *Deník.cz* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/napoveda-aplikace/>.

⁹³ On-line portfolio. *VLTAVA LABE MEDIA* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.vlmedia.cz/online>.

⁹⁴ Centrální redakci *Deníku* posílí nový šéfredaktor. *VLTAVA LABE MEDIA* [online]. 6. 11. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.vlmedia.cz/tiskove-zpravy/centralni-redakci-deniku-posili-novy-sefredaktor-20161106.html?strana=2>.

⁹⁵ Kontakty a dohled. *TV Nova* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://tv.nova.cz/kontakty/>.

⁹⁶ *TN.cz* prvním zpravodajským webem s responzivním designem v ČR. *TV Nova* [online]. 18. 6. 2014 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://pressweb.nova.cz/clanek/tiskovezpravy/tn-cz-prvnim-zpravodajskym-webem-s-responzivnim-designem-v-cr.html>.

⁹⁷ Kontakty - PARLAMENTNILISTY.CZ. *ParlamentníListy.cz* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/redakce/>.

server, jenž se specializuje převážně na politické události, umožňuje politikům prostřednictvím vlastních profilů publikovat své názory v původní nezměněné podobě.

Server *ParlamentniListy.cz* je často kritizován za vydávání klamných textů, které vyvolávají zdání důvěryhodnosti a pravdivosti; kupříkladu týdeník *Respekt* o portálu hovoří jako o mostu mezi seriózními médii a dezinformačními weby.⁹⁸

1.3.9 *Blesk.cz*

Provozovatelem portálu *Blesk.cz* je společnost CZECH NEWS CENTER a. s. (dříve Ringier Axel Springer CZ a. s.), jejímž jediným akcionářem je společnost CZECH MEDIA INVEST a. s. vlastněná z poloviny Danielem Křetínským.⁹⁹ *Blesk.cz* je internetovou verzí bulvárního deníku *Blesk*, se kterým sdílí jednoho šéfredaktora Radka Laina.¹⁰⁰ Specializuje se převážně na senzace a informace ze světa známých osobností, poskytuje však i zpravodajský servis. Od února 2015 také v rubrice *Blesk TV* přináší svým příznivcům pravidelný půlhodinový živý rozhovor o aktuálních otázkách s prezidentem Milošem Zemanem s názvem *S prezidentem v Lánech*.

Dne 22. 2. 2016 spustil tištěný deník *Blesk* i jeho internetová varianta negativní kampaň *Stop škodlivé inkluzi*, která byla namířena přímo proti inkluzi ve vzdělávání a ministryni školství Kateřině Valachové. „*Možná je to v Česku vůbec poprvé, kdy se velký tuzemský deník pouští takto neskrývaně do politického boje a do ovlivňování veřejného mínění,*“ komentoval kauzu moderátor pořadu *Newsroom ČT24*.¹⁰¹ Na *Blesk* se především z důvodu jeho snahy o manipulaci veřejnosti snesla vlna kritiky. Kampaň veřejně odsoudil například šéfredaktor týdeníku *Respekt* Erik Tabery v článku s příhodným názvem *Šmejdi z Blesku*¹⁰² nebo ředitel Institutu pro sociální inkluzi Martin

⁹⁸ KUNDRÁ, Ondřej, ISCHIA, Michal a Samizdat.cz. Parlamentní listy jsou mostem mezi seriózními informacemi a proruskou manipulací. *Respekt* [online]. 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-jsou-mostem-mezí-seriozními-informacemi-a-proruskou-manipulací>.

⁹⁹ Czech News Center. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Czech_News_Center.

¹⁰⁰ Základní informace. *Czech News Center* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.cncenter.cz/clanek/1270/blesk>.

¹⁰¹ Newsroom ČT24: Blesk a inkluze. *Česká televize* [online]. TV, ČT2. 3. 4. 2016, 22:05 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11030967025-newsroom-ct24/216411058170013/video/462940>.

¹⁰² TABERY, Erik. Šmejdi z Blesku. *Respekt* [online]. 9. 4. 2016 [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/15/smejdi-z-blesku>.

Šimáček, který na svém blogu napsal: „*Kampaň je totální etické selhání Blesku.*“¹⁰³ Šéfredaktor *Blesku* Radek Lain v článku s názvem *Slovo šéfredaktora Blesku: Stop škodlivé inkluzi* vysvětluje, že *Blesk* kampaň spustil na základě výzkumu provedeného společností *Sanep* pro *Blesk*, podle kterého si 90 % Čechů myslí, že utrpí úroveň vzdělání.¹⁰⁴

1.4 Kvantitativní obsahová analýza

Postavení vybraného tématu v mediální agendě se většinou určuje na základě kvantitativních znaků, jež se dané problematice věnují. Kvantitativní obsahová analýza dnes již patří k tradičním nástrojům pro zkoumání mediální agendy. Je vhodná ke zpracování velkého množství textů, je přenositelná a poskytuje objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi, které lze jednoznačně prezentovat v tabulkách či grafech. Jejím charakteristickým rysem je vysoká míra strukturovanosti, a s tím spojený značný stupeň ověřitelnosti.¹⁰⁵

Tak jako většina metod výzkumu má i kvantitativní obsahová analýza své nedostatky. K nejzávažnějším se řadí neschopnost jasně interpretovat, co získaná data znamenají. Data jsou navíc redukována pouze na počítatelné jevy a přitom další specifické vlastnosti zkoumaného případu mohou uniknout. Dalším rizikem je selektivnost a deformace významového systému, neboť jednotlivé proměnné jsou kategorizovány výzkumníkem, tedy odvislé od jeho úsudku o významnosti daných kategorií. I přes uvedené nedostatky je kvantitativní obsahová analýza přínosná a přináší určitou charakteristiku mediálních sdělení.¹⁰⁶

Kvantitativní obsahová analýza se skládá z několika základních kroků. Nejdříve je třeba si zvolit jasný cíl zkoumání, jenž musí být jednoznačně definován formou

¹⁰³ ŠIMÁČEK, Martin. Bezprecedentní kampaň Blesku proti inkluzi rozvrací školství. *Aktuálně.cz* [online]. 17. 3. 2016 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blog/martin-simacek.php?itemid=26942>.

¹⁰⁴ LAIN, Radek. Slovo šéfredaktora Blesku: Stop škodlivé inkluzi. *Blesk.cz* [online]. 22. 2. 2016 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-komentare/375446/slovo-sefredaktora-blesku-stop-skodlive-inkluzi.html>.

¹⁰⁵ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. s. 100–103.

¹⁰⁶ ŠKODOVÁ, Markéta (ed.), ČERVENKA, Jan, NEČAS, Vlastimil, KALVAS, František, TABERY, Paulína a TRAMPOTA, Tomáš. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-151-4. s. 43–44.

výzkumné otázky nebo hypotézy. Dalším krokem je vymezení výběrového souboru a volba jednotky měření. Jádrem obsahové analýzy je pak stanovení proměnných a rovněž konstrukce obsahových kategorií, přičemž „každá zkoumaná jednotka musí být zařaditelná vždy právě do jedné kategorie dané proměnné“¹⁰⁷. Soustava proměnných včetně jejích kategorií se nazývá kódovací kniha. Následuje samotné kódování, které se zaznamenává do kódovacího archu. Jakmile je kódování celého vzorku dokončeno, dochází ke statistickému zpracování dat. Nakonec jsou získaná data vztažena k původní výzkumné otázce nebo hypotéze.¹⁰⁸

1.4.1 Mediální analýza inkluzivního vzdělávání

Dosud jedinou analýzu mediálních obsahů týkající se inkluzivního vzdělávání v ČR realizovala společnost NEWTON Media, a. s. v souvislosti s negativní kampaní *Blesku*. Analytici pomocí kvantitativní výzkumné metody sledovali četnost a ladění článků ve čtyřech celostátních denících (*Blesk*, *MF Dnes*, *Hospodářské noviny* a *Právo*) v období červenec 2015 až březen 2016. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že jednotlivá periodika zvolila rozdílný přístup k informování o inkluzi. V *Blesku* mělo ladění článků výrazně negativní charakter (78 %), zatímco *Hospodářské noviny* zaujaly zdrženlivější styl a o inkluzi informovaly spíše neutrálně (43 %), na pomyslném středu se umístily deníky *Právo* a *MF Dnes*, které publikovaly jak negativní, tak i pozitivní články s relativně podobnou intenzitou. Zajímavé je také porovnání měsíční četnosti článků: deníky *MF Dnes*, *Hospodářské noviny* a *Právo* tématu inkluze věnovaly sice malý, ale odpovídající prostor v průběhu celého období, naproti tomu *Blesk* začal publikovat články o inkluzi v podstatě až v lednu 2016.¹⁰⁹

¹⁰⁷ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. s. 106.

¹⁰⁸ ŠKODOVÁ, Markéta (ed.), ČERVENKA, Jan, NEČAS, Vlastimil, KALVAS, František, TABERY, Paulína a TRAMPOTA, Tomáš. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-151-4. s. 42–43.

¹⁰⁹ Mediainfo: Diskuse o inkluzi jako ukázka možných novinářských přístupů. *NEWTON Media* [online]. 5. 4. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/diskuse-o-inkluzi-jako-ukazka-moznych-novinarskych-pristupu/detail>.

2. Praktická část

Základ praktické části práce tvoří kvantitativní obsahová analýza, jejímž záměrem je poskytnutí obrazu inkluzivního vzdělávání tak, jak jej prezentovaly vybrané zpravodajské servery v období únor 2015 až duben 2016. Období bylo vybráno zcela záměrně tak, aby pokrylo všechny klíčové etapy schvalování novely školského zákona č. 82/2015 Sb., zamítnutí ústavní stížnosti, jejíž součástí byl i návrh na zrušení části tohoto právního předpisu, a také proběhnuvší změnu na postu ministra školství.

Kromě zprostředkování samotného mediálního obrazu inkluzivního vzdělávání zahrnuje mediální analýza i komparaci komunikátů uveřejněných vybranými zpravodajskými servery.

2.1 Metodika a použité analytické nástroje

Jak je již v úvodu uvedeno, hlavní výzkumná otázka zní: Jakým způsobem informovaly vybrané zpravodajské servery o inkluzivním vzdělávání v souvislosti s procesem přijímání a implementace novely tzv. školského zákona č.82/2015 Sb.? Než však bude možné přistoupit k samotnému výzkumu, je třeba si nejprve pomocí hypotéz stanovit dílčí cíle, charakterizovat výběrový soubor a vymezit proměnné.

2.1.1 Hypotézy

Sestavení hypotéz ($H_1 - H_7$) předcházelo podrobné prostudování celé agendy. Oporou se staly jednak zmíněné teoretické koncepty, jednak již provedený mediální výzkum a rovněž vlastní zkušenost.

H_1 : Ve sledovaných měsících roku 2015 byly zpravodajskými servery publikovány články o inkluzi s nižší intenzitou než ve sledovaných měsících roku 2016.

H_2 : Alespoň u 30 % textů vztahujících se k inkluzi uplatnili redaktoři agenturní zpravodajství.

H_3 : Inkluze byla ve sledovaných médiích nejvíce spojována se jménem ministryně školství Kateřiny Valachové.

H_4 : V člancích s tematikou inkluze byli citováni především politici.

H₅: *Blesk.cz* publikoval vyšší poměr zpráv informujících o inkluzi negativně než ostatní zpravodajské servery.

H₆: Mediální agenda inkluzivního vzdělávání koresponduje s politickou agendou.

H₇: Negativní kampaň *Blesku* ovlivnila mediální agendu ostatních serverů.

2.1.2 Charakteristika výběrového souboru

Výběrový soubor pro analýzu je ohraničen několika údaji: zkoumané jednotky pochází z období od 1. února 2015 do 30. dubna 2016, publikovaly je zpravodajské servery, které v uvedeném časovém rozpětí překročily hranici 500 000 reálných uživatelů a zároveň uveřejnily minimálně 10 komunikátů, jež bylo možné zkoumat.

Druhé kritérium splňují pouze portály *Blesk.cz*, *Novinky.cz*, *ParlamentníListy.cz*, *iHNed*, *Lidovky.cz*, *Deník.cz*, *Aktuálně.cz* a *iDnes*; portál *TN.CZ* totiž v uvedeném období publikoval jen 9 článků týkajících se inkluzivního vzdělávání.

Základní jednotkou analýzy se stal jeden článek, který obsahuje v těle zprávy, případně v titulku výraz „inkluz“. Do výzkumu byly zařazeny všechny články týkající se inkluze ve smyslu inkluzivního vzdělávání, naopak komunikáty pojednávající o inkluzi ve smyslu sociálního začleňování byly vyjmuty. Vyřazeny byly rovněž články nacházející se na blozích vybraných zpravodajských serverů a pořady z internetového televizního vysílání *Aktuálně.TV* a *Blesk TV*. Uvedeným podmínkám vyhovělo celkem 498 článků (jednotek).

2.1.3 Vymezení proměnných

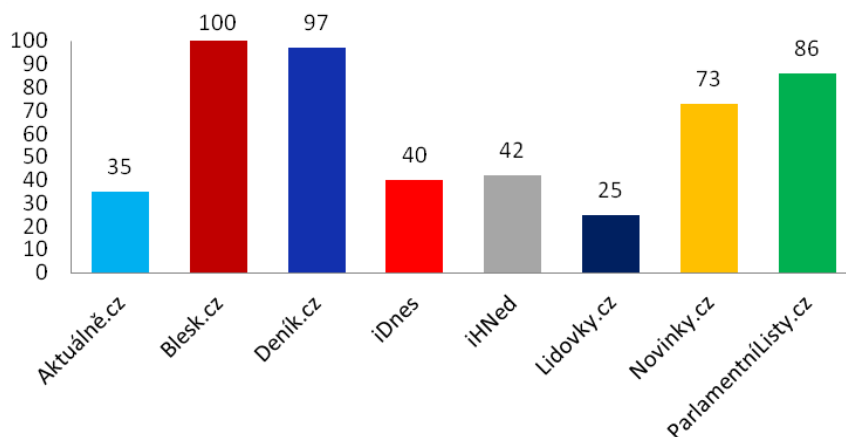
Aby získané výsledky vedly k potvrzení nebo k vyvrácení stanovených hypotéz, bylo definováno několik proměnných. Ke každé z nich pak byly přiřazeny hodnoty, kterých mohou nabývat. Proměnné lze rozdělit na tři kategorie:

- Identifikační proměnné popisují základní vlastnosti kódovacích jednotek: název článku, datum publikování, periodikum, rozsah, typ článku, typ autora a rubrika.
- Analytické proměnné se zabývají obsahem kódovacích jednotek: přítomnost výrazu „inkluz“ v názvu, citace, hlavní téma, náhled na inkluzi a seznam jmen.
- Dodatkové proměnné: složitost a doplňky.

Na základě konkrétních definic proměnných a k nim přiřazených hodnot byla též připravena kódovací kniha a zpracován kódovací arch pro záznam specifického kódu dle klíče kódovací knihy. Kódovací kniha a kódovací arch tvoří nedílnou součást tohoto dokumentu (viz Přílohy).

2.2 Popis získaných dat a jejich interpretace

Zpravodajské portály *Aktuálně.cz*, *Blesk.cz*, *Deník.cz*, *iDnes*, *iHNed*, *Lidovky.cz*, *Novinky.cz* a *ParlamentníListy.cz* v období od 1. února 2015 do 30. dubna 2016 uveřejnily 498 článků informujících o inkluzivním vzdělávání. Z následujícího grafu (Graf 3) je patrné, že nejvíce zpráv s tematikou inkluze ve sledovaném období publikoval portál *Blesk.cz* a naopak nejméně *Lidovky.cz*.

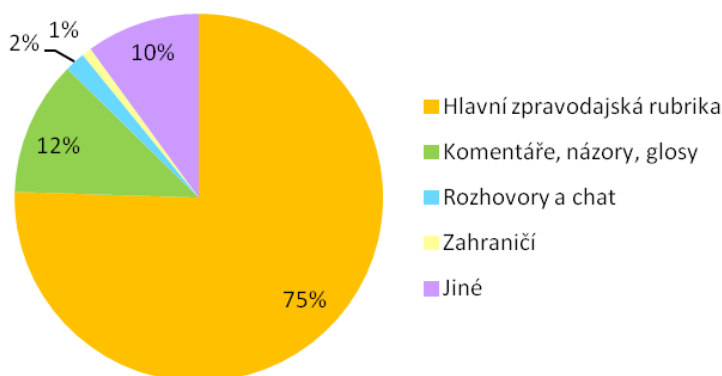
Graf 3 – Celkový počet článků s tematikou inkluze ve sledovaném období

Tři čtvrtiny těchto článků, jak ukazuje Graf 4, se nachází v hlavní zpravodajské rubrice. Vzhledem k tomu, že každý titul má rozdílnou strukturu tematických kategorií, panují mezi jednotlivými zpravodajskými servery značné rozdíly. Zatímco *Blesk.cz* do hlavní rubriky umístil 94 % článků, portál *Novinky.cz* tak učinil jen ve 22 % případů, to je však pravděpodobně způsobeno tím, že *Novinky.cz* jako jediné disponují samostatnou sekcí s názvem *Věda a školy*.

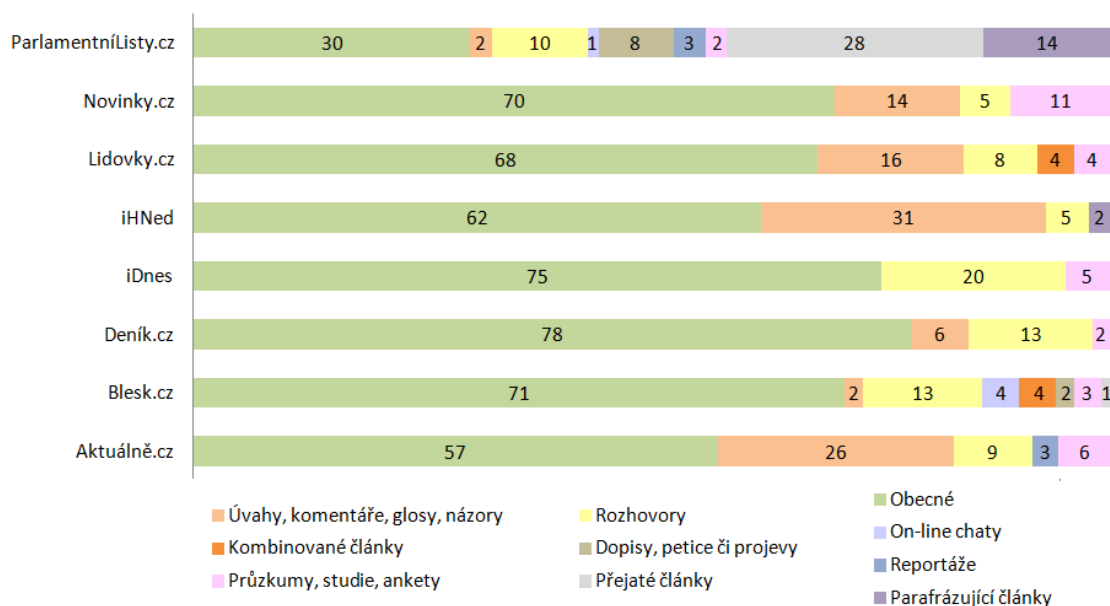
Zajímavé je i srovnání typů článků, které sledovaná on-line média v souvislosti s inkluzivním vzděláváním publikovala, viz Graf 5. Výzkum například ukázal, že server *ParlamentníListy.cz* opakovaně přebírá v plném znění texty z jiných médií (ve 28 %), případně je parafrázuje (ve 14 %). Nezvyklá je ovšem absence názorových článků

u *iDnes*, jelikož ostatní portály nejenže komentáře, názory či glosy zveřejňují, ale mají pro ně i samostatnou rubriku.

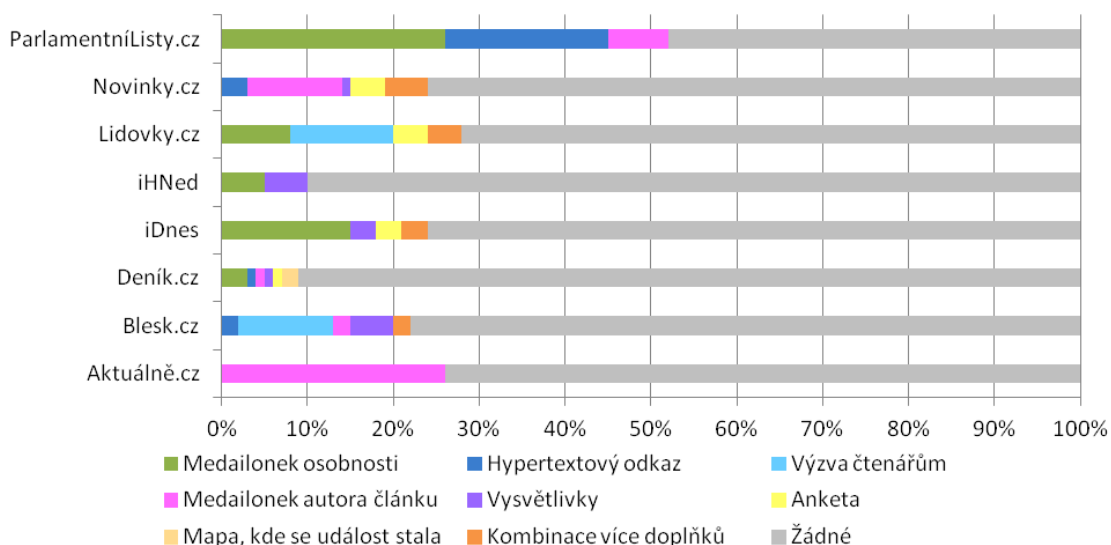
Graf 4 – Umístění článků v rámci rubrik

Graf 5 - Typy článků u jednotlivých zpravodajských serverů (v %)

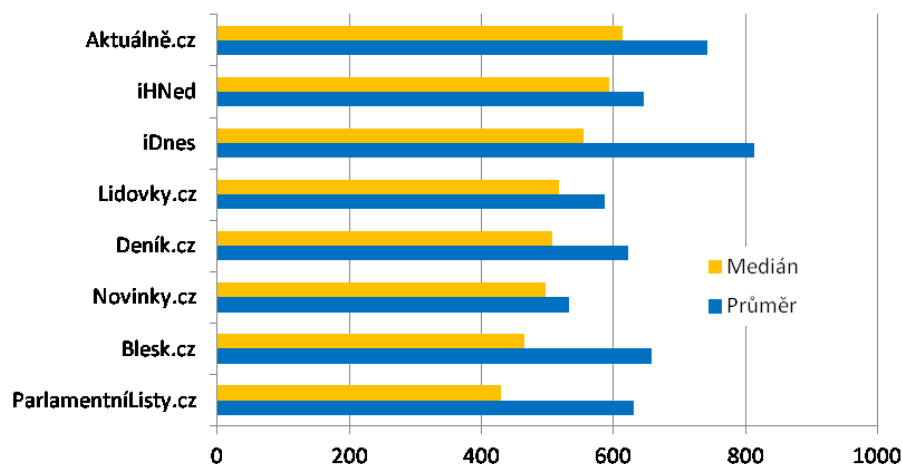
Většina autorů se nepochybně snažila inkluzivní vzdělávání zatraktivnit pomocí obrázků či videí; ze všech analyzovaných komunikátů obsahovaly jen 3 samostatný text bez dalšího příkrášlování (všechny *iHNed*). Někteří novináři, především z redakce *ParlamentníListy.cz*, využili možnost vložit do textu hypertextový odkaz, kde se čtenáři dozvěděli podrobnější informace, či představit osobnost zmiňovanou v textu pomocí medailonku. Portál *Blesk.cz* zase zvolil osvědčenou strategii „diváckých zpráv“, když od konce ledna 2016 začal u většiny článků pojednávajících o inkluzi uveřejňovat výzvu s žádostí o zkušenosti či náměty čtenářů, které později i publikoval. Ne všechny zpravodajské servery aplikovaly doplňky k tomu, aby čtenářům nabídly dodatečné

informace o tématu, například web *Aktuálně.cz* u čtvrtiny článků uveřejnil medailonek jeho autora. Přehled doplňků, které jednotlivé portály uplatnily, znázorňuje Graf 6.

Graf 6 – Průřez doplňky, které sledované portály uplatnily (v procentech k počtu článků)

Aby bylo možné porovnat komunikáty z různých zpravodajských serverů, je třeba znát i jejich průměrnou délku (Graf 7). Jelikož průměrná délka článku je jen aritmetickým průměrem počtu slov, a tudíž nedochází k odfiltrování extrémně dlouhých nebo naopak krátkých textů, je v tomto grafu porovnán i medián počtu slov.

Graf 7 – Počet slov na jeden článek

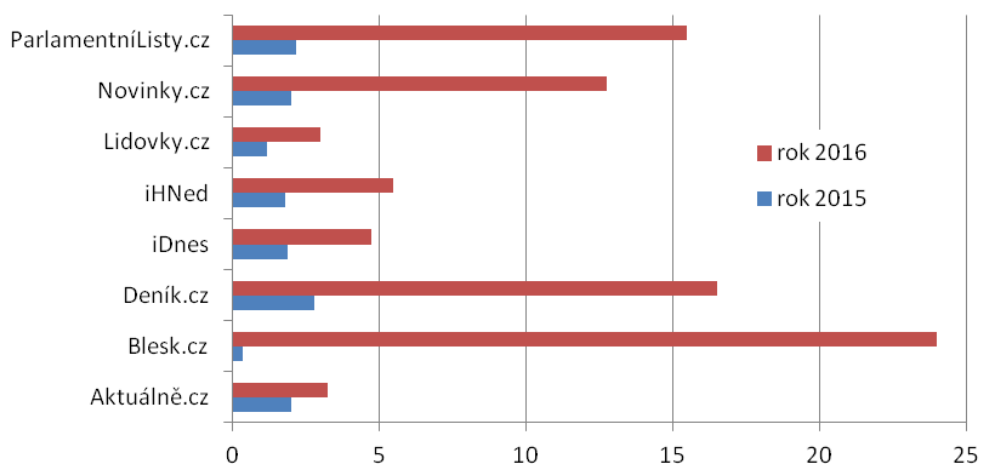
Je zřejmé, že nejobsáhlejší texty s tematikou inkluze publikoval ve sledovaném období portál *iDnes* ($\bar{x} = 814$ slov), naopak nejkratší *Novinky.cz* ($\bar{x} = 533$ slov). U střední hodnoty je situace odlišná. Nejvyšší hodnotu mediánu počtu slov vykazoval server *Aktuálně.cz* ($\tilde{x} = 614$ slov), nejnižší pak *ParlamentníListy.cz* ($\tilde{x} = 430$ slov).

Následující podkapitoly, které jsou členěny podle předem stanovených hypotéz, nabízí vyhodnocení jednotlivých sledovaných veličin v daném období.

2.2.1 Četnost článků – H_1

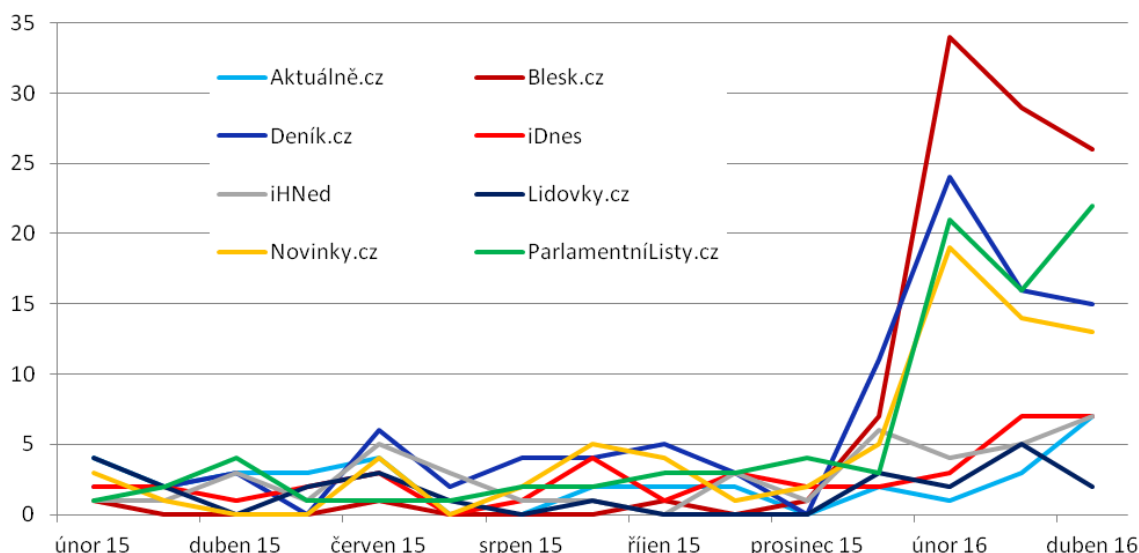
První hypotéza předpokládala, že ve sledovaných měsících roku 2015 bylo v průměru publikováno méně článků, než ve sledovaných měsících roku 2016. Vychází z již uskutečněného výzkumu společnosti NEWTON Media, a. s., podle kterého přední tištěná periodika věnovala inkluzivnímu vzdělávání v roce 2015 relativně malý prostor, zatímco na počátku roku 2016 se jejich zájem zřetelně zvýšil.

Tento předpoklad, jak ukazuje Graf 8, byl správný. *Deník.cz* například uveřejnil během 11 měsíců roku 2015 pouze 31 komunikátů s tematikou inkluze, naopak během prvních čtyř měsíců roku následujícího jich zvládl uveřejnit již 66. Nejnižší rozdíl přitom vykazoval web *Aktuálně.cz*, u kterého průměrná četnost článků stoupla jen o jednu jednotku.

Graf 8 – Průměrná měsíční četnost článků s tematikou inkluze

Vývoj míry publicity ohledně inkluze ve vzdělávání, viz Graf 9, nabízí trochu jiný pohled. Zatímco portály *Blesk.cz*, *Novinky.cz*, *ParlamentníListy.cz* a *Deník.cz* vykazují zvláště v únoru 2016 markantní nárůst počtu článků, servery *iHNed*, *Lidovky.cz*, *Aktuálně.cz* a *iDnes* si drží odstup a tím si zachovávají jistou objemovou vyváženost.

Graf 9 – Měsíční četnost článků s tematikou inkluze u vybraných zpravodajských serverů

V této souvislosti stojí za zmínku vývoj zájmu o inkluzi ve vzdělávání u portálu *Blesk.cz*. Ten se totiž jako jediný začal tomuto tématu intenzivně věnovat až na počátku roku 2016, do té doby stálo inkluzivní vzdělávání na okraji jeho pozornosti. Podle již zmíněného výzkumu se tak stalo kvůli vazbě na současného prezidenta Miloše Zemana, který s inkluzí dlouhodobě nesouhlasí.¹¹⁰ Konkrétním impulzem tak zřejmě mohl být již pátý díl pořadu *S prezidentem v Lánech* odvysílaný *TV Blesk* dne 17. 1. 2016, ve kterém Miloš Zeman na otázku speciálního pedagoga Stanislava Drbouta ohledně přínosu inkluze odpověděl: „*Inkluze je podle mého názoru neštěstím. Jak pro mentálně postižené děti, tak nepostižené děti. A to z několika důvodů. Pro ty mentálně postižené například proto, že se stanou objektem šikany.*“¹¹¹

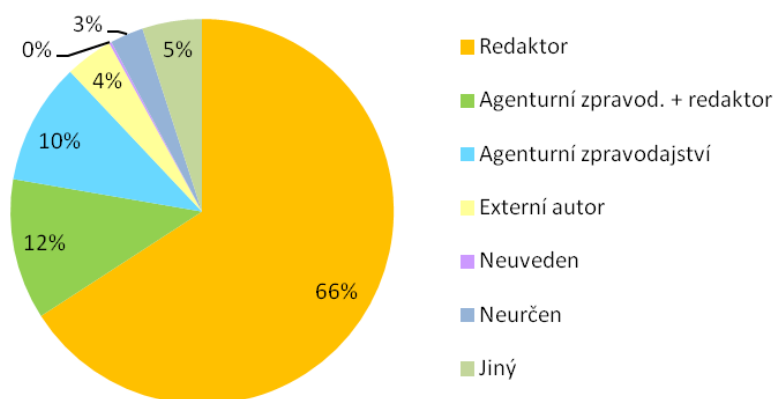
2.2.2 Autor – H₂

Jednou z každodenních mediálních rutin je práce s informačními zdroji, neboť žádná zpráva by se nemohla stát zprávou, pokud k ní neexistují potřebné informace, které tyto zdroje poskytují. Cílem ověření druhé hypotézy je proto stanovit, do jaké míry redaktoři přejímají texty ze zpravodajských agentur.

¹¹⁰ Mediainfo: Diskuse o inkluzi jako ukázka možných novinářských přístupů. *NEWTON Media* [online]. 5. 4. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/diskuse-o-inkluzi-jako-ukazka-moznych-novinarskych-pristupu/detail>.

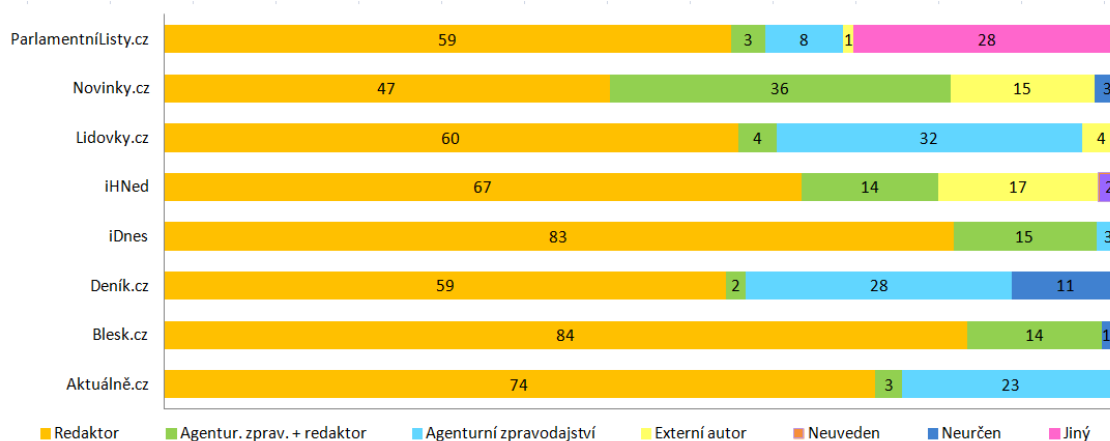
¹¹¹ *S prezidentem v Lánech: Lid versus Miloš Zeman. Blesk.cz* [online]. 17. 1. 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <http://tv.blesk.cz/video/2562628/s-prezidentem-v-lanech-5-cely-zaznam-poradu.html>.

V souvislosti se zdroji bylo sledováno autorství článků (Graf 10). Většina analyzovaných komunikátů (66 %) byla signována redaktorem daného média. U 22 % textů bylo využito služeb zpravodajských agentur – zpravidla České tiskové kanceláře (10 % agenturní zpravodajství + 12 % agenturní zpravodajství spolu s redaktorem). Externí autoři se podepsali u 4 % kódovacích jednotek; vyjma jedné reportáže se jednalo výhradně o názorové texty. Ve zkoumaném vzorku se objevil také jeden článek bez uvedeného autora (*iHNed*).

Graf 10 – Typ autora, který je pod článkem podepsaný

Nejvyšší četnost zpráv převzatých z tiskových agentur přitom zaznamenaly servery *Lidovky.cz*, *Novinky.cz* (shodně 36 %) a *Deník.cz* (30 %), naopak nejnižší *ParlamentníListy.cz* (11 %), *Blesk.cz* a *iHNed* (oba 14 %). Typ autorství, který jednotlivá on-line média pod kódovanými texty uvedla, demonstruje Graf 11.

Graf 11 – Typ autora u jednotlivých zpravodajských serverů (v %)

Hypotéza, která předpokládala minimálně 30 % podíl agenturních zpráv, nemůže být pro všechny vybrané zpravodajské servery potvrzena. Z této situace se však dá

vyvodit, že redaktoři neopisují jen texty vydané zpravodajskými agenturami, ale často přistupují k tematice inkluzivního vzdělávání kreativně.

2.2.3 Personalizace – H₃

Hypotéza H₃ sleduje, zda média danou agendu zmiňovala spolu s konkrétními osobami. Přibližování a konkretizování témat pomocí personalizace má totiž větší zpravodajskou hodnotu než abstraktní jevy. Výzkumná otázka tedy zní: S kterou osobností je inkluze nejčastěji spojována?

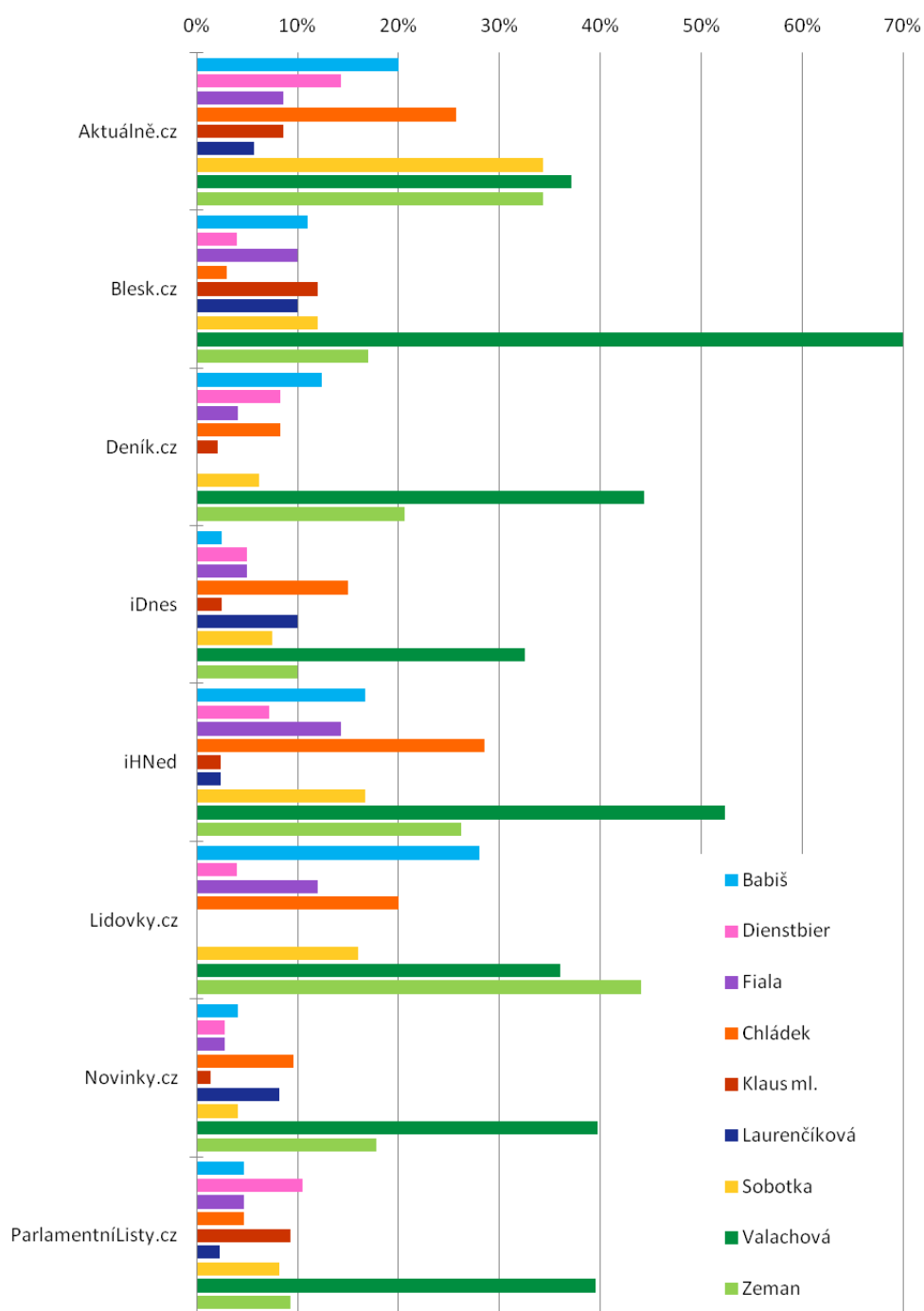
Zjišťování míry personalizace probíhalo prostřednictvím výskytu jednotlivých osobností, které autoři v mediálních sděleních zmínili. Vzhledem k velkému množství jednotlivců, byli do šetření nakonec zařazeni jen ti, jejichž jména se vyskytovala alespoň v 5 % všech výzkumných jednotek – ministr financí Andrej Babiš, senátor Jiří Dienstbier, předseda ODS a rovněž někdejší ministr školství Petr Fiala, předchůdce současné ministryně školství Marcel Chládek, poradce ODS pro oblast školství Václav Klaus mladší, členka poradního týmu ministryně školství Klára Laurenčíková, předseda vlády Bohuslav Sobotka, ministryně školství Kateřina Valachová a prezident Miloš Zeman.

Přestože novelu školského zákona předložil PS PČR ke schválení bývalý ministr školství Marcel Chládek, bylo očekáváno, že s inkluzí bude spojována spíše současná ministryně Kateřina Valachová, jelikož právě ona se potýkala s potížemi vzniklými v souvislosti s uváděním zákona do praxe. Výzkum tento předpoklad potvrdil u všech sledovaných on-line médií s výjimkou serveru *Lidovky.cz*, který téměř v polovině článků o inkluzi jmenoval prezidenta Miloše Zemana, viz Graf 12.

Miloše Zemana však často zmiňovala i ostatní média, a to hned z několika důvodů. Předně prezident ČR se netají svým negativním postojem k začleňování handicapovaných, známý je například jeho výrok z ledna 2015, který pronesl při návštěvě rehabilitačního ústavu v Brandýse nad Orlicí: „*Sloučení handicapovaných dětí s těmi nehandicapovanými je neštěstí pro obě skupiny.*“¹¹² Druhým důvodem je fakt, že

¹¹² ČTK. Zeman: Postižené děti se nemají učit s těmi zdravými. *Aktuálně.cz* [online] Brandýs nad Orlicí/Praha, 14. 1. 2015 [cit. 2017-03-30]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/regiony/pardubicky/zeman-postizene-deti-se-nemaji-ucit-s-temi-zdravymi/r~e54babd69c1011e49e4b0025900fea04/>.

on jako prezident přijal demisi ministra školství Marcela Chládky a rovněž do funkce jmenoval jeho nástupkyni Kateřinu Valachovou.

Graf 12 – Osobnosti zmiňované v článcích s tematikou inkluze ve vzdělávání (v %)

Může být překvapivé, že se v článcích o inkluzi opakovaně objevovalo také jméno senátora a bývalého ministra bez portfeje Jiřího Dienstbiera (ve funkci 29. ledna

2014 – 30. listopadu 2016)¹¹³. Je proto třeba poznamenat, že do působnosti tehdejšího ministra spadala i odpovědnost za lidská práva. Jiří Dienstbier tak byl z pohledu rovného přístupu ke vzdělávání nucen řešit problematiku zařazování sociálně znevýhodněných dětí z řad Romů do speciálního školství, díky čemuž byla ČR ze strany mezinárodních institucí dlouhodobě kritizována.¹¹⁴

2.2.4 Citace – H₄

Zavedení inkluze do systému českého školství se stalo politickým tématem již v roce 2007, kdy podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku musela ČR uhradit odškodné romským dětem v souvislosti s jejich zařazením do systému speciálního školství. Ve vyšší míře se pak inkluzi věnovali zákonodárci, když přijali ke schválení novelu školského zákona. Jakmile novelu podepsal prezident, začali se zase zástupci měst a obcí zajímat, kde pro své školy získají potřebné peníze na zavedení nezbytných podpůrných opatření. Právě z těchto důvodů byla formulována pátá hypotéza, tedy že v článcích s tematikou inkluze budou citováni především politici.

Aby nedošlo ke zkreslení dat, byly pro MŠMT a Kancelář prezidenta republiky vytvořeny samostatné kategorie. Citované osoby, které by bylo možné zařadit do více kategorií současně, byly rozřazovány podle toho, která kategorie v době zveřejnění článku převládala – např. Petr Fiala jako bývalý rektor Masarykovy univerzity by mohl být začleněn i mezi odborníky, přesto patří mezi politiky, protože v době zveřejnění článků byl předsedou ODS. Pokud bylo v jednom článku citováno více osob z jedné kategorie, byla kódována pouze první z nich. Kódování citací také neprobíhalo na celém souboru dat, ale jen u vybraných typů článků podle kódovací knihy (viz Přílohy).

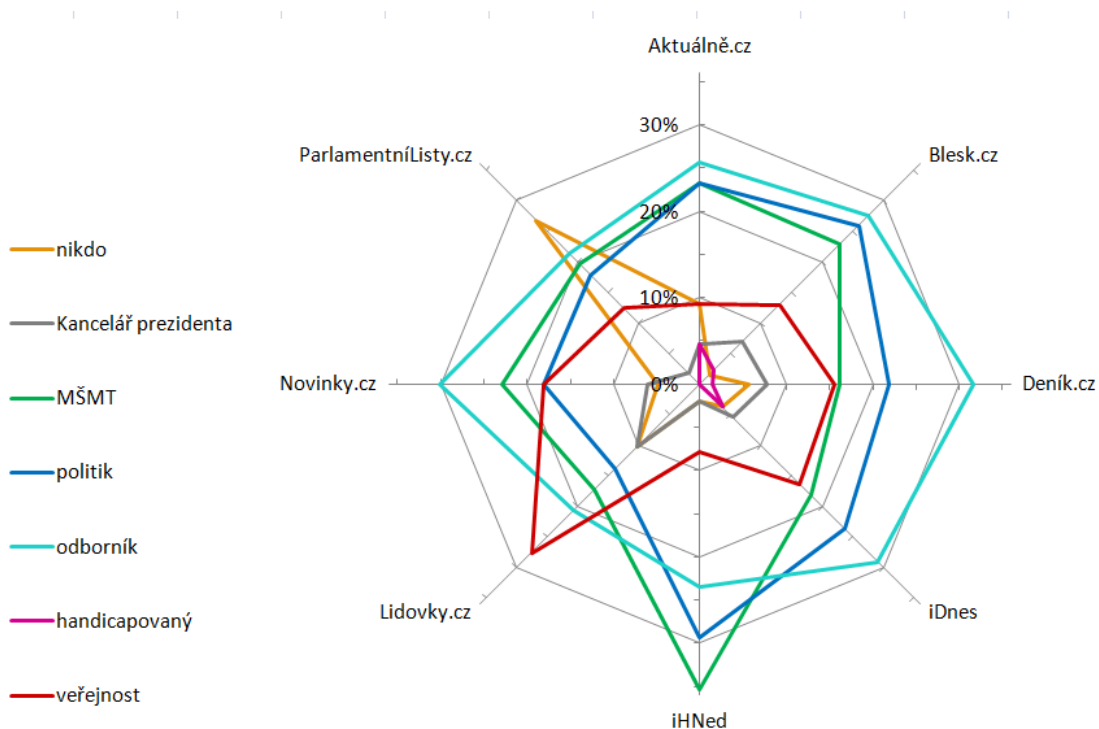
Přestože zkoumaná on-line média poskytovala politikům relativně velký prostor, jak demonstruje Graf 13, nemohla být hypotéza potvrzena. S výjimkou portálu *iHNed*, který nabízel příležitost k vyjádření převážně zástupcům MŠMT, a *Lidovky.cz*, které

¹¹³ Seznam ministrů pro lidská práva České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_ministr%C5%AF_pro_lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky.

¹¹⁴ Ministr Dienstbier poděkoval při příležitosti Mezinárodního dne lidských práv členům poradních orgánů vlády s lidsko-právní tematikou. *Úřad vlády České republiky* [online]. 10. 12. 2014. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/ministr-dienstbier-podekoval-pri-prilezitosti-mezinarodniho-dne-lidskych-prav-clenum-poradnich-organu-vlady-s-lidsko-pravni-tematikou-125356/>.

zase nejvíce zajímal názor veřejnosti, citovala totiž většina sledovaných zpravodajských serverů nejčastěji odborníky.

Graf 13 – Typy osob citovaných v článcích s tematikou inkluze ve vzdělávání (v %)

Až nepatřičně pak působí přístup k citacím, jenž zaujímají *ParlamentníListy.cz*, neboť ty téměř ve třetině článků necitovaly nikoho. Jejich texty tím vyvolávají spíše dojem zpráv na způsob „jedna paní povídala“, než seriózního zpravodajství.

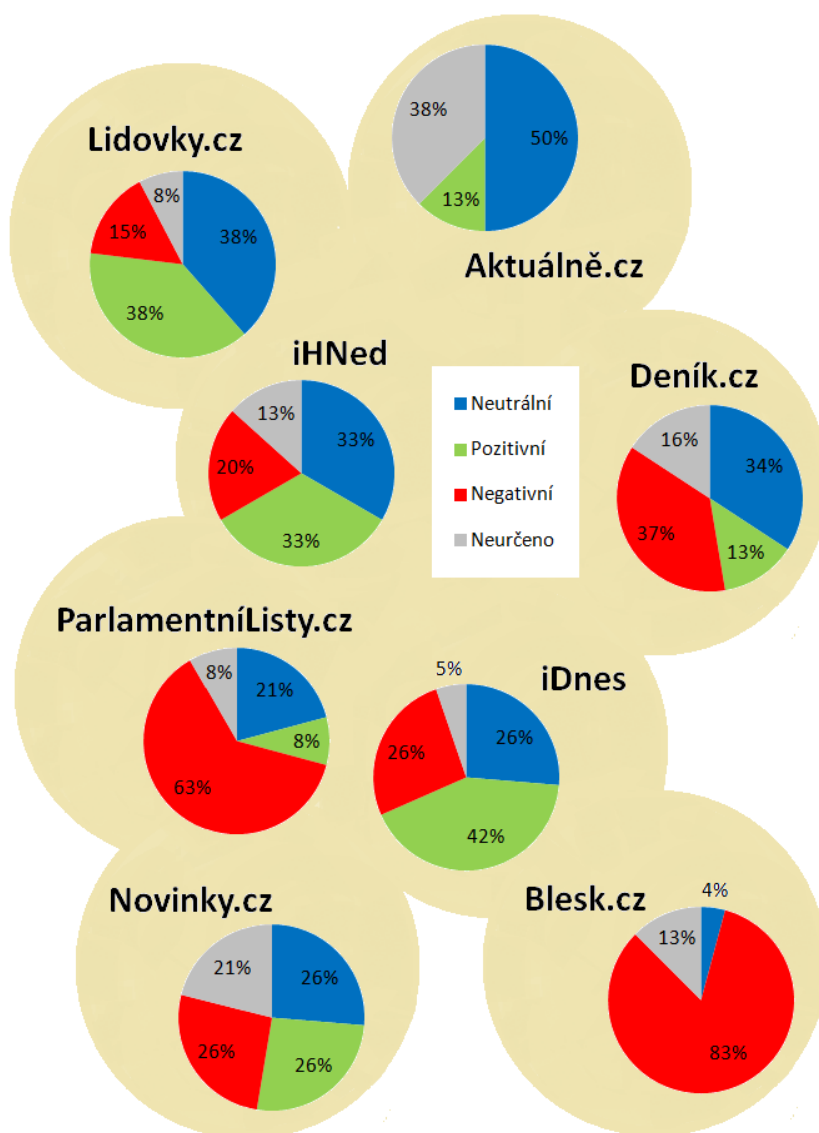
Je také pozoruhodné, že média takřka opomíjela poměrně početnou skupinu osob s handicapem, poněvadž právě této skupiny se inkluzivní vzdělávání dotýká.

2.2.5 Sentiment – H_5

Média jsou klíčovým zprostředkovatelem událostí a tím, jakou formou přistupují k určitým tématům, konstruují mediální realitu. Důležitou roli přitom hraje i způsob, jakým média veřejnosti témata předkládají, zda se o nich vyjadřují pozitivně nebo naopak negativně.

Přestože kódování sentimentu proběhlo na celém souboru dat, pro potřeby potvrzení či vyvrácení páté hypotézy byl použit jejich zúžený výběr, protože články,

které nepojednávaly výhradně o inkluzivním vzdělávání, vykazovaly převážně neutrální náhled na tuto tematiku, tudíž by nebylo možné dospět k odpovídajícímu závěru.

Graf 14 – Sentiment vůči inkluzi v článcích, ve kterých je inkluzivní vzdělávání hlavním tématem

Provedené šetření (Graf 14) ukázalo, že *Blesk.cz* potvrdil svůj odmítavý postoj k zavedení inkluzivního vzdělávání do běžných škol, když publikoval 83 % článků, ve kterých se o inkluzi vyjadřoval negativně. Také *ParlamentníListy.cz* opakovaně projevovaly svůj nesouhlas s plánovaným začleněním žáků se SVP (63 % článků). Na druhou stranu server *Aktuálně.cz* nezveřejnil ani jediný negativní text a raději zaujal rezervovaný ryze informační charakter zpravodajství (50 % neutralita). Nejvyšší pozitivitu vůči inkluzi pak vykazovaly portály *iDnes* (42 %) a *Lidovky.cz* (38 %), shodný styl zvolily možná i proto, že patří do stejné mediální skupiny. Zbývající

sledované tituly se pohybovaly na pomyslném středu, jelikož v podobné míře zveřejňovaly zprávy jak s pozitivním tak i s negativním sentimentem.

2.2.6 Mediální a politická agenda – H₆

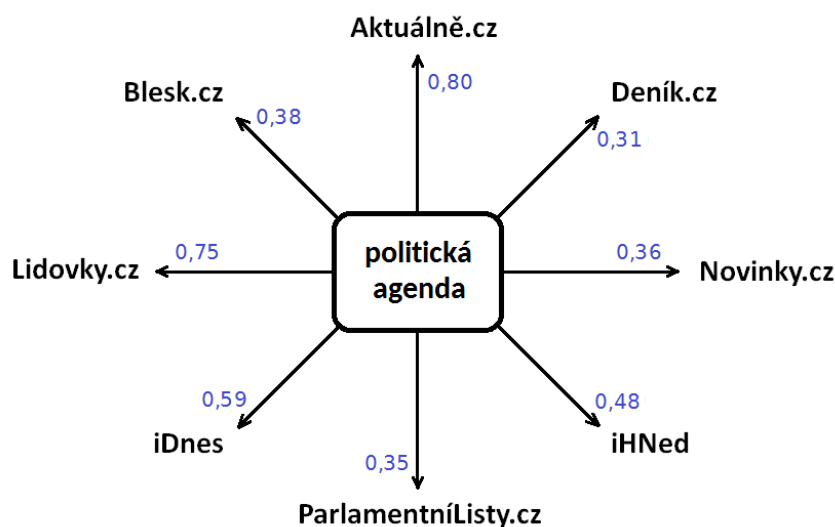
Do jaké míry ovlivnila politická agenda agendu mediální? K tomu, aby bylo možné nalézt odpověď na tuto otázku, je třeba přiřadit politické agendě nějaké relevantní hodnoty, které by ji dokázaly popsat. Byla zvolena možnost procentuálního vyjádření důležitosti jednotlivých politických kroků, jak ukazuje Tabulka 1.

MĚSÍC	CHARAKTER POLITICKÉ AGENDY	PROCENTO
únor 2015	doznívání Zemanova výroku na adresu handicapovaných, schválení první (inkluzivní) novely školského zákona PS PČR	5 % 10 %
březen 2015	schválení první novely školského zákona Senátem PČR	10 %
duben 2015	podepsání první novely školského zákona prezidentem a její vyhlášení ve sbírce zákonů pod číslem 82/2015 Sb.	10 %
květen 2015	doznívání vyhlášení zákona	5 %
červen 2015	změna na pozici ministra školství, mládeže a tělovýchovy	15 %
červenec 2015	-	0 %
srpen 2015	-	0 %
září 2015	předložení druhé novely školského zákona	5 %
říjen 2015	-	0 %
listopad 2015	-	0 %
prosinec 2015	-	0 %
leden 2016	vydání vyhlášky MŠMT	5 %
únor 2016	schválení druhé novely školského zákona PS PČR	5 %
březen 2016	podání ústavní stížnosti na zrušení části novely	15 %
duben 2016	schválení druhé novely školského zákona Senátem PČR, zamítnutí ústavní stížnosti	5 % 10 %
		100 %

Tabulka 1 – Procentuální vyjádření důležitosti jednotlivých politických kroků

Vzájemný vztah mediální agendy reprezentované měsíční četností komunikátů s tematikou inkluze a politické agendy byl posuzován pro jednotlivá interaktivní média prostřednictvím korelace vyjádřené korelačním koeficientem (Obrázek 3). Ten nabývá hodnot od -1 do +1 a udává míru lineární závislosti dvou proměnných mezi sebou, přičemž pokud se korelační koeficient pohybuje okolo 0, znamená to, že mezi

veličinami není žádná statisticky zjištělná lineární závislost, a naopak pokud je korelační koeficient kolem ± 1 , znamená to, že závislost je silná.

Obrázek 3 – Vzájemný vztah mezi mediální a politickou agendou

Hodnoty korelačního koeficientu naznačují, že mediální agenda portálů *Aktuálně.cz* a *Lidovky.cz* vykazuje jistou závislost na politické agendě. Avšak vzhledem k tomu, že ostatní zkoumaná média tuto závislost neprokazují, není možné hypotézu potvrdit.

2.2.7 Intermediální agenda – H₇

Z dosavadního výzkumu vyplynulo, že *Blesk.cz* začal publikovat v souvislosti s kampaní *Stop škodlivé inkluzi* nečekaně velké množství článků s tematikou inkluze ve vzdělávání. Stalo se tak na konci ledna 2016, kdy zahájil zveřejňování výzvy čtenářům, jejímž cílem bylo zjistit, jaký názor na zavádění inkluze do běžných škol u veřejnosti převažuje. Toho si nepochybně všimla i ostatní média. Dokázala však negativní kampaň *Blesku* ovlivnit i jejich agendu? Na tuto otázku se snaží nalézt odpověď další část výzkumu.

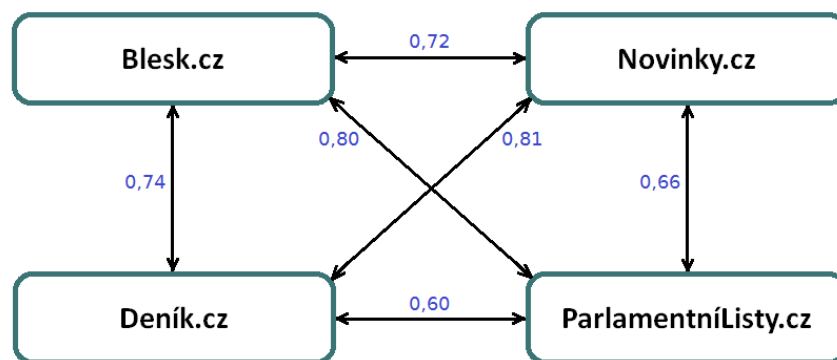
Šetření se stejně jako v předchozí kapitole opírá o korelaci. Byl však posuzován nejen vzájemný vztah prosté měsíční četnosti komunikátů, ale i článků, ve kterých je inkluze hlavním tématem, a rovněž článků, jejichž název obsahuje pojem „inkluz“. Korelační koeficienty vyjadřující závislost mezi agendou inkluzivního vzdělávání

portálu Blesk.cz a agendou jednotlivých on-line médií jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 2).

	Prostá četnost	Hlavní téma inkluze	Pojem "inkluze" v názvu
Aktuálně	0,30	0,69	0,75
Deník.cz	0,95	0,87	0,95
iDnes	0,71	0,78	0,85
iHNed	0,63	0,63	0,66
Lidovky.cz	0,47	0,37	0,42
Novinky.cz	0,97	0,96	0,90
ParlamentníListy.cz	0,96	0,96	0,93

Tabulka 2 – Korelace mezi mediální agendou portálu Blesk.cz a agendou zkoumaných serverů

Zpravodajské servery *Deník.cz*, *Novinky.cz* a *ParlamentníListy.cz* vykazují vysokou hodnotu korelačního koeficientu, což by ukazovalo na silnou závislost jejich agendy týkající se inkluze s agendou portálu *Blesk.cz*. Pro potvrzení této domněnky bylo provedeno ještě podrobnější zkoumání, četnost komunikátů nebyla rozdělena na měsíce ale na týdny (Obrázek 4).

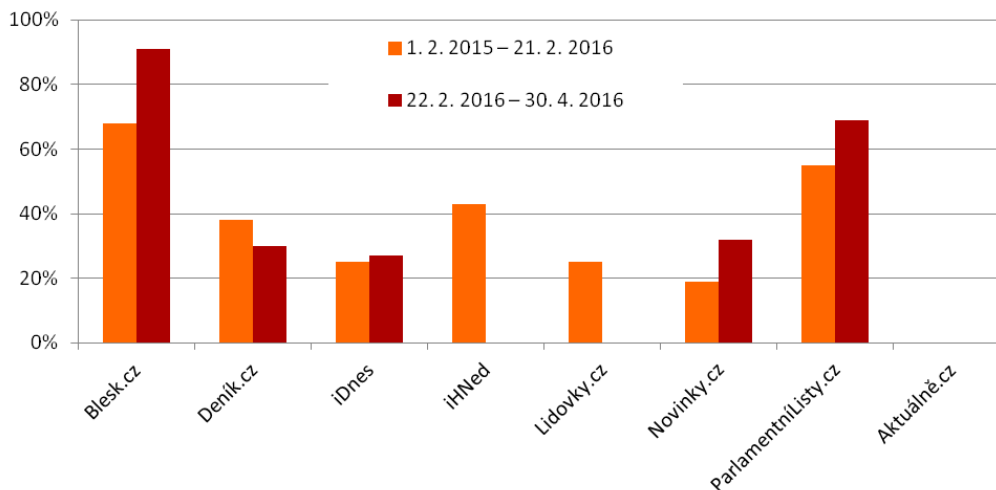

Obrázek 4 – Korelace mezi mediálními agendami zpravodajských portálů

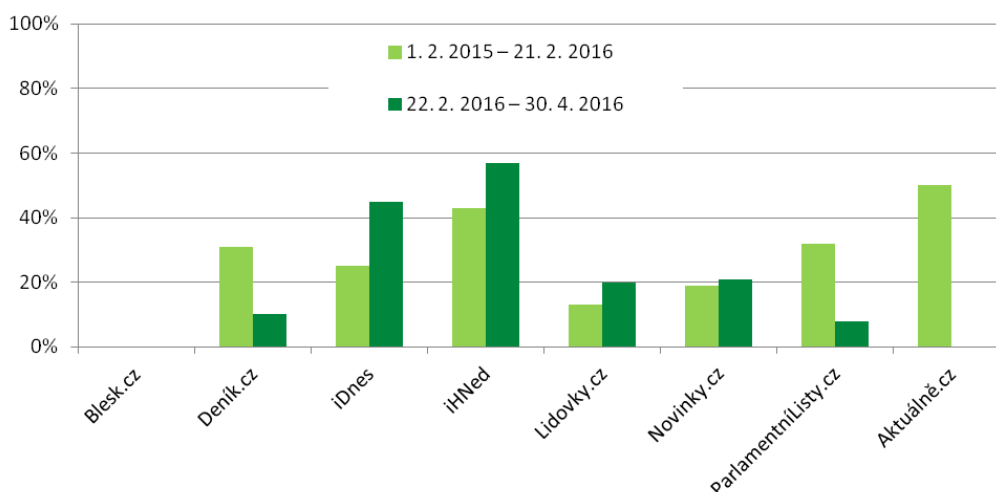
V tomto případě potvrzují vysoké hodnoty korelačních koeficientů *Blesk.cz* a *ParlamentníListy.cz* ($r = 0,80$) a rovněž *Novinky.cz* a *Deník.cz* ($r = 0,81$). Existuje tedy předpoklad, že se tato on-line média navzájem ovlivňují, nedá se ovšem říci, který z nich je příčinou a který následkem. Nicméně zpravodajský server *Blesk.cz* započal s uveřejňováním vyššího počtu článků s tematikou inkluzivního vzdělávání již na konci ledna 2016, zatímco portál *ParlamentníListy.cz* se přidal až v polovině února 2016, lze

proto usuzovat, že počínání on-line verze tištěného deníku *Blesk* ovlivnilo mediální agendu portálu *ParlamentníListy.cz*.

Negativní kampaň *Blesku*, k níž se otevřeně přihlásil 22. února 2016, však mohla ovlivnit i ladění článků. Do jaké míry se změnil negativní eventuálně pozitivní náhled jednotlivých médií na začlenění dětí s handicapem do běžných škol po vyhlášení kampaně *Stop škodlivé inkluzi*? Odpověď nabízí Graf 15 a Graf 16.

Graf 15 – Podíl článků, jejichž hlavní téma se týká inkluze, s negativním sentimentem

Graf 16 – Podíl článků, jejichž hlavní téma se týká inkluze, s pozitivním sentimentem

V období od vyhlášení kampaně *Stop škodlivé inkluzi* zaznamenaly portály *Novinky.cz*, *ParlamentníListy.cz* a *Blesk.cz* nárůst podílu komunikátů informujících o inkluzi negativně, naopak servery *iHNed* a *Lidovky.cz* od takových zpráv úplně upustily a raději začaly publikovat vyšší počet pozitivně laděných článků. Více pozitivně laděných textů přinesl i server *iDnes*. Na druhou stranu zpravodajský portál

Deník.cz spolu se serverem *ParlamentníListy.cz* výrazně ustoupil od zveřejňování komunikátů, ve kterých by s plánovanou inkluzí souhlasil. Mezi vybranými interaktivními médii se vymykal portál *Aktuálně.cz*, jelikož v období před vyhlášením kampaně *Stop škodlivé inkluzi* nepublikoval žádné příspěvky, kterými by se snažil inkluzi znevážit, a dokonce po vyhlášení této kampaně přestal publikovat i příspěvky, jež by inkluzi podporovaly, tím zaujal zcela neutrální postoj.

Zpravodajský server *ParlamentníListy.cz* se pravděpodobně jako jediný nechal probíhající kampaní ovlivnit i v oblasti sentimentu, ovšem aby bylo možné jednoznačně říci, že způsob, jakým veřejnost o inkluzi informoval, vychází z počínání portálu *Blesk.cz*, bylo by potřeba provést ještě důkladnou kvalitativní analýzu mediálních obsahů. U ostatních konkurenčních on-line médií se hypotéza nepotvrdila, jelikož kampaň *Blesku* na ně neměla podstatný vliv.

Závěr

Mezinárodní instituce spolu s odbornou veřejností dlouhodobě požadovaly, aby vzdělávací potřeby každého žáka v ČR bylo možné uskutečňovat primárně v hlavním vzdělávacím proudu. V roce 2014 tedy MŠMT předložilo PS PČR ke schválení návrh rozsáhlé novelizace školského zákona, jejímž cílem bylo mimo jiné i zajištění rovného přístupu ke vzdělávání pro všechny žáky – tzv. inkluzivní vzdělávání, které se tím zařadilo mezi podstatná témata v politické diskusi. Laická veřejnost pak byla informována především prostřednictvím médií.

Tato bakalářská práce se zaměřila na přiblížení mediálního obrazu inkluzivního vzdělávání v období bezprostředně před schválením novely školského zákona PS PČR do zamítnutí ústavní stížnosti na zrušení části ustanovení této novely, tedy v období od 1. února 2015 do 30. dubna 2016. Mediální obraz byl zkoumán v rámci vybraných on-line zpravodajských médií (*Lidovky.cz*, *iDnes*, *Blesk.cz*, *Aktuálně.cz*, *iHNed*, *Novinky.cz*, *ParlamentníListy.cz* a *Deník.cz*) metodou kvantitativní obsahové analýzy.

V uvedeném období bylo téma inkluze zmiňováno se střídavou intenzitou a v závislosti od jednotlivých médií. Lze konstatovat, že v době od února do prosince 2015 publikovaly vybrané servery články s tematikou inkluze s nízkou intenzitou ve srovnání se zkoumaným obdobím roku následujícího, přičemž zásadním zlomem bylo období února a března 2016, kdy se tématu začal intenzivně věnovat *Blesk.cz* v rámci kampaně *Stop škodlivé inkluzi*. Ke shodnému závěru přitom dospěl i podobně zaměřený výzkum společnosti NEWTON Media, a. s.

Pod většinou článků pak byli podepsáni redaktoři, a to navzdory tomu, že se ukazuje, že přejímání agenturního zpravodajství je rychlejší a jednodušší. Ve svých textech pak nejčastěji zmiňovali současnou ministryni školství Kateřinu Valachovou, která se snažila uvést inkluzi do praxe. Často však jmenovali i prezidenta Miloše Zemana, a to zejména v souvislosti s jeho negativním postojem k zařazování dětí s handicapem do běžných tříd.

Nepatrně odlišný přístup k tematice inkluzivního vzdělávání projevila zvolená média v přístupu k citacím. Většina novinářů zpravidla oslovovala odborníky, některé redakce však dávaly raději přednost zástupcům MŠMT (*iHNed*) nebo laické veřejnosti (*Lidovky.cz*). Portál *ParlamentníListy.cz* se pak ukázal jako ne příliš seriózní médium,

když téměř ve třetině článků necitoval nikoho, není proto překvapivé, že je některými novináři nazýván „mostem mezi seriózními médii a dezinformačními weby“¹¹⁵.

Největší rozdíly mezi vybranými zpravodajskými servery panovaly ve ztvárnění námětů týkajících se inkluze. Každý z nich totiž přistupoval k tématu po svém, nelze tedy obecně říci, jaké stanovisko k začleňování dětí s handicapem do hlavního vzdělávacího proudu média zaujala. Mírně sice převládal odmítavý charakter, ovšem tato situace byla způsobena zejména negativní kampaní *Blesku Stop škodlivé inkluzi*. Šetření tedy jen potvrdilo závěry obdobné studie společnosti NEWTON Media, a. s.

V knize *Agenda-Setting* poznamenává Dearing s Rogersem, že mezi mediální a politickou agendou dochází k vzájemné interakci. Provedená analýza sice tuto hypotézu nepotvrdila, avšak to neznamená, že se agendy neovlivňují, výzkum totiž jen ukázal, že se nekopírují.

Většina médií v USA odvíjí svou agendu od témat, jimž se věnuje deník *The New York Times*. Mohl by být tím médiem v českém prostředí portál *Blesk.cz*? Výzkum ukázal, že *Blesk.cz* pro většinu zpravodajských serverů není tím médiem, jež by bylo schopno nabídnout témata, o nichž by měly ostatní média referovat. Výjimkou je server *ParlamentníListy.cz*, jehož mediální agendu *Blesk.cz* pravděpodobně ovlivnil.

Závěrem je třeba poznamenat, že by jistě bylo vhodné rozšířit zkoumání v rámci intermediální agendy o analýzu kvalitativního charakteru, která by nesledovala pouze četnost jednotlivých kategorií analyzovaných textů, ale zaměřila by se i na význam obsahového sdělení a hledala vzájemné souvislosti.

---

¹¹⁵ KUNDRA, Ondřej, ISCHIA, Michal a Samizdat.cz. Parlamentní listy jsou mostem mezi seriózními informacemi a proruskou manipulací. *Respekt* [online]. 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-jsou-mostem-mezi-serioznimi-informacemi-a-proruskou-manipulaci>.

Summary

International institutions, together with the professional public, have long been calling for the educational needs of each pupil in the Czech Republic to be realized primarily in the education mainstream. In 2014, the Ministry of Education, Youth and Sports submitted a proposal to the Parliamentary Assembly of the Parliament of the Czech Republic for an extensive amendment to the Education Act, which aim was among other things to ensure equal access to education for all pupils – the so-called inclusive education, which became one of the key topics in the political debate. The general public was then informed mainly through the media.

This bachelor thesis focused on the media image description of inclusive education in the period immediately prior to the approval of the amendment to the Education Act of the Parliamentary Assembly of the Parliament of the Czech Republic into the rejection of the constitutional complaint for the annulment of the part of the provisions of this amendment, ie. from February 1, 2015 to April 30, 2016. The media image was examined through selected online news media (*Lidovky.cz*, *iDnes*, *Blesk.cz*, *Aktuálně.cz*, *iHNed*, *Novinky.cz*, *ParlamentníListy.cz* and *Deník.cz*) using the quantitative content analysis method.

In the given period, the theme of inclusion was mentioned with alternating intensity and depending on individual media. It can be stated that between February and December 2015 selected servers articles with low-inclusive themes were publishing compared to the survey period of the following year, with a major breakthrough in February and March 2016 when *Blesk.cz* started to be intensively engaged in the topic as a part of the campaign *Stop harmful inclusion*. The same conclusion was reached by a similarly focused research by NEWTON Media, a. s.

Editors were signed under the majority of articles, despite the fact it is becoming quicker and easier to adopt agency news. In their texts, they frequently mentioned the current Minister of Education Kateřina Valachová, who tried to put inclusion into practice. However, they often referred to the President Miloš Zeman, especially in connection with his negative attitude towards inclusion of children with disabilities in common classes

A slightly different approach to the topic of inclusive education was demonstrated by the chosen media in the access to quotations. Most journalists usually addressed experts, but some editors preferred the representatives of the Ministry of Education (*iHNed*) or the general public (*Lidovky.cz*). The *ParlamentníListy.cz* portal then turned out to be a not so serious medium when it did not cite anybody in almost the third of articles, so it is not surprising that some journalists call it „a bridge between serious media and disinformation web sites“¹¹⁶.

The biggest differences among the selected news servers were in the presentation of inclusion themes. Each of them approached the subject on its own, so it is not generally possible to say what kind of opinion took the media to the inclusion of children with disabilities to the education mainstream. There was a small predominance of rejection, but this situation was mainly caused by the negative campaign *Stop the Harmful Inclusion* by *Blesk*. The investigation thus confirmed the conclusions of a similar study by NEWTON Media, a. s.

In the book named *Agenda-Setting*, Dearing and Rogers remark that there is an interaction between the media and political agenda. The performed analysis did not confirm this hypothesis; however, it does not mean that the agendas do not affect each other, the research only showed that they did not copy each other.

Most of the media in the USA draw their agenda from the themes of *The New York Times*. Could the *Blesk.cz* portal be the medium in the Czech environment? The research showed that *Blesk.cz* is not the medium for most news servers that would be able to offer topics that other media should report about. An exception is the server of *ParlamentníListy.cz*, whose media agenda *Blesk.cz* probably influenced.

In conclusion it should be noted that it would be appropriate to extend the research within the Intermediate Agenda of qualitative analysis that would not only monitor the frequency of the individual categories of analysed texts, but would also focus on the meaning of the content message and look for interrelationships.

---

¹¹⁶ KUNDRA, Ondřej, ISCHIA, Michal a Samizdat.cz. Parlamentní listy jsou mostem mezi seriózními informacemi a proruskou manipulací. *Respekt* [online]. 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-jsou-mostem-mezi-serioznimi-informacemi-a-proruskou-manipulaci>.

Použitá literatura

- BURTON, Graeme a JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. 392 s. ISBN 80-85947-67-6.
- COBB, Roger W. a ELDER, Charles D. The Politics of Agenda-Building: An Alternative Perspective for Modern Democratic Theory. *The Journal of Politics*. 1971, roč. 33, č. 4, s. 892–915. ISSN 1468-2508.
- COHEN, Bernard Cecil. *The Press and Foreign Policy*. 1. vyd. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1963. 288 s.
- ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 240 s. ISBN 978-80-210-5825-5.
- DEARING, James W. a ROGERS, Everett M. *Agenda-Setting*. 6. vyd. Londýn: Sage Publications, Inc., 1996. 139 s. ISBN 0-7619-0563-4.
- HÁJKOVÁ, Vanda a STRNADOVÁ, Iva. *Inkluzivní vzdělávání: [teorie a praxe]*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Pedagogika (Grada). 217 s. ISBN 978-80-247-3070-7.
- JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: [stručný úvod do studia médií a mediální komunikace]*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 206 s. ISBN 80-7178-697-7.
- KALVAS, František, KREIDL, Martin, VÁNĚ, Jan a ŠTÍPKOVÁ, Martina. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis*. 2012, roč. 48, č. 1, s. 3–37. ISSN 0038-0288. s. 5.
- KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1994. Odborné slovníky. 855 s. ISBN 80-04-26059-4.
- KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995. 308 s. ISBN 80-7184-134-X.
- LANG, Greg a BERBERICH, Chris. *Každé dítě potřebuje speciální přístup: vytváření integrovaných a inkluzivních tříd*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. Speciální pedagogika (Portál). 146 s. ISBN 80-7178-144-4.
- LIPPMANN, Walter. *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace and company, 1922. 427 s.

- MCCOMBS, Maxwell E. a SHAW, Donald L. The Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. 1972, roč. 36, č. 2, s. 176–187. ISSN 1537-5331.
- MCCOMBS, Maxwell E. a SHAW, Donald L. The Evolution of Agenda-Setting Research: Twenty-Five Years in the Marketplace of Ideas. *Journal of Communication*. 1993, roč. 43, č. 2, s. 58–67. ISSN 1460-2466.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7.
- SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA, 1996. 313 s. ISBN 0-8013-1251-5.
- ŠKODOVÁ, Markéta (ed.), ČERVENKA, Jan, NEČAS, Vlastimil, KALVAS, František, TABERY, Paulína a TRAMPOTA, Tomáš. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. 88 s. ISBN 978-80-7330-151-4.
- TRAMPOTA, Tomáš a NEČAS, Vlastimil. Intermediální agenda českých médií. *Naše společnost*. 2007, roč. 5, č. 2, s. 12–19. ISSN 2336-1646.
- TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 28. 1. 2016, částka 10, s. 234–312. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 14/2017 Sb. ze dne 29. listopadu 2016, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 25. 1. 2017, částka 5, s. 194–205. ISSN 1211-1244

Zákon č. 178/2016 Sb. ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 8. 6. 2016, částka 68, s. 2882–2893. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 82/2015 Sb. ze dne 19. března 2015, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 17. 4. 2015, částka 37, s. 1384–1398. ISSN 1211-1244.

Bakalářské a diplomové práce

BYDŽOVSKÁ, Michaela. *Vliv demografických faktorů na sociální zabezpečení v regionu*. Pardubice, 2013. Diplomová práce. FES UPCE. Vedoucí práce doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc.

CIBOROVÁ, Kateřina. *Budování mediální agendy v českých médiích na příkladu zpravodajství o zdravotnictví*. Praha, 2015. Diplomová práce. FSV UK. Vedoucí práce PhDr. Vlastimil Nečas, PhD.

CIBOROVÁ, Kateřina. *Samoregulace žurnalistiky v internetovém prostoru se zaměřením na hlavní české zpravodajské servery*. Praha, 2012. Bakalářská práce. FSV UK. Vedoucí práce Ing. Miloš Čermák.

HORYNOVÁ, Kristýna. *Aplikace teorie nastolování agendy (agenda-setting) na vysvětlení vývoje ekonomických ukazatelů*. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. FF ZUČ. Vedoucí práce PhDr. František Kalvas, Ph.D.

NEČAS, Vlastimil. *Koncept nastolování agendy v kontextu českých mediálních studií*. Praha, 2013. Disertační práce. FSV UK. Vedoucí práce prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.

ŠMERÁKOVÁ, Lenka. *Inkluze ve vzdělávání*. Zlín, 2013. Bakalářská práce. FHS UTB. Vedoucí práce Mgr. Monika Tannenbergerová, DiS.

On-line zdroje

Aktuálně.cz: o produktu. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/aktualne-cz/>.

Centrální redakci Deníku posílí nový šéfredaktor. *VLTAVA LABE MEDIA* [online]. 6. 11. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.vlmedia.cz/tiskove-zpravy/centralni-redakci-deniku-posili-novy-sefredaktor-20161106.html?strana=2>.

Czech News Center. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Czech_News_Center.

ČTK. Zeman: Postižené děti se nemají učit s těmi zdravými. *Akuálně.cz* [online]. Brandýs nad Orlicí/Praha, 14. 1. 2015 [cit. 2017-03-30]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/regiony/pardubicky/zeman-postizene-deti-se-nemaji-ucit-s-temi-zdravymi/r~e54babd69c1011e49e4b0025900fea04/>.

IHNED.cz: O produktu. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/ihned-cz/>.

Internet Archive [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://web.archive.org/web/*/http://aktualne.centrum.cz.

JANŮ, Stanislav. Seznam spustil vlastní Zprávy. Přinesou seriózní zpravodajství na hlavní stránku českého internetu. *Živě.cz* [online]. 4. 10. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/bleskovky/seznam-spustil-vlastni-zpravy-prinesou-seriozni-zpravodajstvi-na-hlavni-stranku-ceskeho-internetu/sc-4-a-184412/default.aspx>.

Klíč: Vzdělávání dětí s mentálním postižením. *Česká televize* [online]. TV, ČT2. 15. 2. 2011, 16:25 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096060107-klic/211562221700002/>.

Koncern AGROFERT. *AGROFERT* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.agrofert.cz/o-agrofertu/koncern-AGROFERT>.

Kontakty - PARLAMENTNILISTY.CZ. *ParlamentníListy.cz* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/redakce/>.

Kontakty a dohled. *TV Nova* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://tv.nova.cz/kontakty/>.

Kontakty podle titulů. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/kontakty/#kontakty-podle-titulu>.

Křišťálová lupa 2016. *Česká televize* [online]. iVysílání ČT. 1. 12. 2016 [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000219-kristalova-lupa-2016/21625400054/>.

KUNDRA, Ondřej, ISCHIA, Michal a Samizdat.cz. Parlamentní listy jsou mostem mezi seriózními informacemi a proruskou manipulací. *Respekt* [online]. 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-jsou-mostem-mezi-serioznimi-informacemi-a-proruskou-manipulaci>.

LAIN, Radek. Slovo šéfredaktora Blesku: Stop škodlivé inkluzi. *Blesk.cz* [online]. 22. 2. 2016 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-komentare/375446/slovo-sefredaktora-blesku-stop-skodlive-inkluzi.html>.

Lidové noviny. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidov%C3%A9_noviny

Mediainfo: Diskuse o inkluzi jako ukázka možných novinářských přístupů. *NEWTON Media* [online]. 5. 4. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/diskuse-o-inkluzi-jako-ukazka-moznych-novinarskych-pristupu/detail>.

Mediální partneři: Aktuálně.cz. *Křišťálová lupa* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://kristalova.lupa.cz/2009/partneri/>.

Ministr Dienstbier poděkoval při příležitosti Mezinárodního dne lidských práv členům poradních orgánů vlády s lidsko-právní tematikou. *Úřad vlády České republiky* [online]. 10. 12. 2014. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/ministr-dienstbier-podekoval-pri-prilezitosti-mezinarodniho-dne-lidskych-prav-clenum-poradnich-organu-vlady-s-lidsko-pravni-tematikou-125356/>.

Ministryně školství Kateřina Valachová převzala úřad. *MŠMT* [online]. Tisková zpráva. Praha, 17. 6. 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ministryne-skolstvi-katerina-valachova-prevzala-urad?highlightWords=Valachov%C3%A1>.

Newsroom ČT24: Blesk a inkluze. *Česká televize* [online]. TV, ČT2. 3. 4. 2016, 22:05 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11030967025-newsroom-ct24/216411058170013/video/462940>.

NOVÁK, Richard. Věc: A) Ústavní stížnost pro porušení ústavních práv dle § 72/1 a), 5 zák. o Ústavním soudu; B) Návrh na zrušení části ustanovení § 16 odst. 9. *Centrum Kociánka* [online]. Brno, 7. 3. 2016 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z files.kocianka5.webnode.cz/200000110-60e1e61dc4/ustavni%20stiznost-podani.pdf.

Novinky.cz: Hlavní stránka. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/>.

O společnosti. *Economia* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/?utm_source=www.aktualne.cz&utm_medium=footer.

ODEHNAL, Martin. Otevřený dopis vládě ČR ve věci inkluze. *Česká škola* [online]. 28. 4. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.ceskaskola.cz/2016/04/martin-odehnal-otevreny-dopis-vlade-cr.html>.

On-line portfolio. *VLTAVA LABE MEDIA* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.vlmedia.cz/online>.

OVČÁČEK, Jiří. Prezident republiky podepsal jedenáct zákonů. *Správa Pražského hradu* [online]. Tisková zpráva. Praha, 1. 4. 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/prezident-republiky-podepsal-jedenact-zakonu-11007>.

Préconisations du Cnesco: en faveur d'une école inclusive pour élèves en situation de handicap. *CNESCO* [online]. Francie, 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z http://www.cnesco.fr/wp-content/uploads/2016/02/Préconisations_Handicap.pdf.

Profil čtenáře. *Právo.cz* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.pravo.cz/soubory/profil-ctenare.pdf>.

PROKOSHEVA, Sasha, Oleg SIDORKIN a Barbora ZAVADILOVÁ. Inkluzivní vzdělávání v České republice: regionální perspektiva. *Nadace Open Society Fund Prague* [online]. Studie. Praha, 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z:

<http://osf.cz/cs/publikace/inkluzivni-vzdelavani-v-ceske-republice-regionalni-perspektiva/>.

Regionální Deníky ve vašich mobilních telefonech a tabletech. *Deník.cz* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/napoveda-aplikace/>.

Rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku ze dne 13. 11. 2007: Případ D. H. a ostatní proti České republice. *ESLP* [online]. Štrasburk, 2007 [cit. 2016-11-23]. Application no. 57325/00. Dostupné z http://yvtlkt.fi/material/attachments/ytalto/oikeustapauksiamaailmalta/euroopanihmisoikeustuomioistuinin/beBgv5FzD/CASE_OF_D.H._AND_OTHERS_v._THE_CZECH_REPUBLIC.pdf.

Ředitelé útvarů. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/ospolecnosti.aspx?cat=reditele>.

S prezidentem v Lánech: Lid versus Miloš Zeman. *Blesk.cz* [online]. 17. 1. 2016 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <http://tv.blesk.cz/video/2562628/s-prezidentem-v-lanech-5-cely-zaznam-poradu.html>.

Server pro náročnější čtenáře. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-lidovky.htm&cat=internet>.

Seznam ministrů pro lidská práva České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_ministr%C5%AF_pro_lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky.

Sněmovní tisk 288/0 ze dne 2. 9. 2014. Novela zákona – školský zákon. *PS PČR* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=288&CT1=0>.

Sněmovní tisk 611/0 ze dne 23. 9. 2015. Novela zákona – školský zákon. *PS PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=611&CT1=0>.

Sněmovní tisk 611/8 ze dne 4. 5. 2016. Stanovisko prezidenta k tisku 611/0. *PS PČR* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&ct=611&ct1=8>.

ŠIMÁČEK, Martin. Bezprecedentní kampaň Blesku proti inkluzi rozvrací školství. *Aktuálně.cz* [online]. 17. 3. 2016 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/martin-simacek.php?itemid=26942>.

TABERY, Erik. Šmejdi z Blesku. *Respekt* [online]. 9. 4. 2016 [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/15/smejdi-z-blesku>.

The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. *UNESCO* [online]. Paříž, 1994 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PD

TN.cz prvním zpravodajským webem s responzivním designem v ČR. *TV Nova* [online]. 18. 6. 2014 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://pressweb.nova.cz/clanek/tiskovezpravy/tn-cz-prvnim-zpravodajskym-webem-s-responzivnim-designem-v-cr.html>.

Top Websites: Top sites for all categories in Czech Republic. *SimilarWeb* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z <https://www.similarweb.com/top-websites/czech-republic>.

Usnesení Poslanecké sněmovny ze dne 13. 2. 2015. Usnesení Poslanecké sněmovny z 25. schůze 13. února 2015 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /sněmovní tisk 288/ - třetí čtení. *PS PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=7&v=US&ct=643>.

Usnesení Senátu ze dne 19. 3. 2015. 118. usnesení Senátu ze 7. schůze, konané dne 19. března 2015 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony /senátní tisk č. 41/. *Senát PČR* [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/75532/63496>

Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016. *Ústavní soud* [online]. sp. zn. Pl. ÚS 9/16. Brno, 2016 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2016/Pl_US_9_16_na_web.pdf.

Úplný výpis z obchodního rejstříku: AGROFERT, a. s., B 6626 vedená u Městského soudu v Praze. *Justice.cz* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z:

<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=525681&typ=UPLNY>.

Vedení. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:

https://www.aktualne.cz/autori/?utm_source=zpravy.aktualne.cz&utm_medium=footer&_ga=1.123441547.1271815313.1484639180.

Veřejné výstupy. *NetMonitor* [online]. 16. 5. 2016 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z

<http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=0>.

Veřejné výstupy: Duben 2016. *NetMonitor* [online]. 16. 5. 2016 [cit. 2017-01-13].

Dostupné z <http://www.netmonitor.cz/verejne-vystupy?page=0>.

Výroční zpráva 2012. *AMNESTY INTERNATIONAL* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z

https://www.esfcr.cz/documents/21802/791290/292_V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1D+zpr%C3%A1va+Amnesty+International+%C4%8CR+2012.pdf/7957018c-2796-4da4-bb12-d4d1a91410ea?version=1.0&amppreviewFileIndex=.

Výroční zpráva 2012. *NADACE OPEN SOCIETY FUND PRAHA* [online]. Praha, 2013

[cit. 2016-12-07]. Dostupné z http://osf.cz/wp-content/uploads/2015/03/OSF_VZ_2012.pdf.

Výpis z obchodního rejstříku: MAFRA, a. s., B 1328 vedená u Městského soudu v Praze. *Justice.cz* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z:

<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=14225&typ=PLATNY>.

Za hranou: Inkluze po česku? *Český rozhlas* [online]. ČRo Plus. 8. 6. 2014, 21:40 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zahranou/_zprava/1361005.

Základní informace. *Czech News Center* [online]. [cit. 2017-02-05]. Dostupné z:

<http://www.cncenter.cz/clanek/1270/blesk>.

Zpravodajský portál iDNES.cz. *Mafra* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:

<http://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha a kódovací instrukce (text a tabulky)

Příloha č. 2: Kódovací arch (tabulka)

Příloha č. 3: Seznam použitých zkratk (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Kódovací kniha a kódovací instrukce

Tvorba kódovací knihy vycházela z konceptuálního rozboru vybraného tématu. U každého analyzovaného článku byl vždy zaznamenán název, den, kdy byl vydán a specifický kód který shrnoval informace pro všechny navržené analýzy, a to dle následujícího klíče.

1.	Název článku	Přepis názvu článku
2.	Adresa URL	Přepis internetové adresy
3.	Datum	Datum ve formátu D.M.RRRR
4.	Periodikum	1 Aktuálně.cz
		2 Blesk.cz
		3 Deník.cz
		4 iDnes
		5 iHNed
		6 Lidovky.cz
		7 Novinky.cz
		8 ParlamentníListy.cz
5.	Rozsah	Počet slov použitých v článku vyjma názvu a popisků; do textu článku se dále nepočítají různé výzvy, ankety a vysvětlivky, pokud se opakují ve více člancích
6.	Složitost	0 Článek je složen pouze z textu
		1 Kromě textu obsahuje článek i jeden ilustrační obrázek nebo logo či fotokoláž
		2 Článek doprovází jeden autentický obrázek
		3 Kromě textu obsahuje článek i více různých obrázků
		4 Kromě textu obsahuje článek i graf nebo tabulku (i více)
		5 U článku je obrázek a video (i více)
		6 U článku je obrázek a graf či tabulka (i více)
		7 U článku je obrázek, video i graf či tabulka (i více)

7.	Doplňky	0	Žádné
		1	Anketa vztahující se k textu
		2	Výzva čtenářům
		3	Hypertextový odkaz na jiné stránky
		4	Vysvětlivky – text objasňující příslušný prezentovaný výraz, který není započítáván do rozsahu (viz tabulka č. 5)
		5	Medailonek autora článku nebo odkaz na jeho další články
		6	Medailonek osobnosti, která je v textu zmiňována
		7	Mapa, kde se událost stala
		8	Kombinace více různých doplňků

8.	Typ autora	0	Neuveden
		1	Redaktor – autor, jehož jméno nebo zkratka je uvedeno nad či pod článkem a není možné jej zařadit mezi externí autory
		2	Agenturní zpravodajství – ČTK, tisková zpráva
		3	Externí autor – komentář odborníka na názorové straně (sociolog, pedagog, psycholog, politik apod.) nebo autor komentáře či názoru, který se neřadí k redaktorům zpravodajského serveru (je-li tato informace k dispozici)
		4	Agenturní zpravodajství uvedené spolu s redaktorem
		5	Neurčen – jako jediný autor je u článku uvedeno heslo Zpravodajové Blesku, Redakce, Novinky, Domácí apod., tedy chybí zde jméno nebo zkratka autora
		6	Jiný – autor, jehož článek je v plném znění okopírovaný z jiného periodika či z jiných webových stránek

9.	Hlavní téma	1	Inkluze a inkluzivní vzdělávání je hlavní téma textu
		2	Inkluze a inkluzivní vzdělávání je okrajové téma článku, přičemž hlavním tématem zůstává školství, vzdělávání, novelizace školského zákona, ministr/yně školství, sociální začleňování, handicapované osoby, děti
		3	Hlavní téma článku nijak nesouvisí se školstvím, vzděláním, novelizací školského zákona, ministrem/yní školství, s handicapovanými osobami, dětmi

10.	Typ článku	0	Obecné – všechny články, u nichž není možné podle této tabulky určit jiný typ
		1	Úvahy, komentáře, glosy, názory – články, které se nachází ve stejnojmenné rubrice, případně na takový typ v úvodu odkazují (např. Deník.cz názorové články označuje jako Texty z klávesnice); články, které jsou sice redakcí zpravodajského serveru zařazeny do rubriky úvahy, komentáře, glosy či názory, ale přitom svým obsahem tomuto členění neodpovídají, nejsou označeny jako tento typ článku
		2	Rozhovory – články, z nichž je zřejmé, že se jedná z větší části o rozhovor, nebo u kterých je tento typ v úvodu uveden
		3	On-line chaty – články, z nichž je zřejmé, že se jedná z větší části o on-line chat, nebo u kterých je tento typ v úvodu uveden
		4	Kombinované články – články, které propojují obecný text s rozhovorem, on-line chatem nebo s dopisem či peticí
		5	Dopisy, petice či projevy – články, u nichž po úvodním slovu autora následuje opis jednoho či více dopisů a e-mailů nebo text petice, která není výtvořem redakce, či přepis veřejného projevu politika
		6	Reportáže – články, které se nachází ve stejnojmenné rubrice, případně na takový typ v úvodu odkazují
		7	Průzkumy, studie, ankety – články, z nichž je zřejmé, že se jedná o zveřejnění průzkumu či anket, nebo u kterých je tento typ v úvodu uveden
		8	Přejaté články – články, u kterých je uvedeno, že jsou vypůjčené z jiného periodika či z jiných webových stránek v plném znění, u serveru ParlamentníListy.cz jsou takto označeny i články, které uveřejnili sami politici na stránkách strany nebo na svém profilu u tohoto serveru
		9	Parafrázující články – články, u kterých je uvedeno, že jsou volným přepisem článku z jiného periodika či z jiných webových stránek, nebo články, které glosují televizní pořady; na původní text či pořad se odkazují

11.	Rubrika	0	Hlavní zpravodajská rubrika či podrubrika: Aktuálně.cz – Zprávy Blesk.cz – Politika a Události Deník.cz – Z domova, Region, Kraj, Z regionu, Praha iDnes – Domáci, Kraje a Metro iHNed – Domáci, Události a Titulní strana Lidovky.cz – Domov novinky.cz – Domáci a Stalo se ParlamentníListy.cz – Zprávy, Politika a Monitor
		1	Komentáře, názory, glosy: Aktuálně.cz – Komentáře Blesk.cz – Komentáře Deník.cz – Hoffmanův deník iHNed – Komentáře, Názory, Panorama Lidovky – Kultura, Názory novinky.cz – Komentáře, Kultura ParlamentníListy – Názory a petice
		2	Rozhovory a chat: iHNed – Rozhovor týdne ParlamentníListy – Rozhovory Blesk.cz – Chat
		3	Zahraničí: Deník.cz – Ze světa iDnes – Zahraniční Lidovky.cz – Cestování ParlamentníListy.cz – Zahraničí
		4	Jiné: Aktuálně.cz – Ekonomika Blesk.cz – Krimi iHned.cz – Příloha, Autorská strana, Byznys a Změny roku 2016 Lidovky.cz – Relax novinky.cz – Kariéra, Věda a školy Deník.cz – Hudba, Kultura

12.	Citace I, II, III, IV ¹¹⁷	0	V článku není citována žádná osoba
		1	Autor článku cituje prezidenta ČR nebo jeho mluvčího
		2	V článku je citován ministr nebo ministryně školství ČR, jejich náměstci, poradci nebo tiskové oddělení
		3	V článku je citován jiný politik (poslanec či senátor, předseda, místopředseda nebo člen vlády, jeho náměstek eventuálně mluvčí ministerstva, předseda, místopředseda, člen nebo mluvčí politické strany, dále zástupce obecního zastupitelstva, případně člen Svazu měst a obcí nebo Asociace krajů)
		4	V článku je citován odborník (pedagog, psycholog, psychiatr, sociolog, pracovník speciálně pedagogického centra, pedagogicko-psychologické poradny, případně sociální pracovník nebo školní inspektor, dále předseda, místopředseda, člen nebo mluvčí občanského sdružení, asociace, spolku, iniciativy, hnutí, agentury či nadace zabývající se školstvím, vzděláním, inkluzí, handicapovanými osobami, dětmi apod., eventuálně organizátor příslušné demonstrace, soutěže, petice)
		5	V článku je citována osoba s jakoukoliv formou handicapu (zdravotně postižený, zdravotně či sociálně znevýhodněný)
		6	V článku je citován zástupce veřejnosti – všichni, kteří nepatří do žádné jiné kategorie podle této tabulky (např. rodič, televizní komentátor, moderátor, novinář, policista, právní zástupce, soudce)
		X	Nezjišťováno – citace nezjišťovány u článků, které spadají mezi typ článku 1, 2, 3, 5 a 8 (viz tabulka č. 10)

13.	Četnost výrazu „inkluz“ v názvu	0	Název článku neobsahuje ani jednou slovo inkluze či inkluzivní v žádném pádě
		1	V názvu článku je obsaženo alespoň 1x slovo inkluze nebo inkluzivní v jakémkoliv pádě

¹¹⁷ Římské číslice I, II, III, IV znamenají pořadí osob tak, jak byly citovány.

14.	Náhled na inkluzi (sentiment)	0	Neutrální – článek o inkluzi a o dění kolem ní pouze informuje, případně obsahuje ve stejné míře jak pozitivní tak i negativní ohlasy
		1	Pozitivní
		2	Negativní – v článku je předkládáno jen negativní smýšlení o inkluzi (např. problémy s financováním, nedostatečnou připraveností školských zařízení, nežádoucí vliv na žáky se specifickými potřebami nebo naopak nutnost zpomalení výuky, nedostatečná informovanost ze strany MŠMT atp.), u serveru Blesk.cz jsou za negativní označeny všechny články, u kterých je obrázek <i>Stop škodlivé inkluzi</i>
		3	Neurčeno – u článku není možné názor na inkluzi jednoznačně určit (v článku jsou používány dvojsmyslné výrazy)

15.	Seznam jmen	Uvedená jména osob mohou nabývat pouze hodnoty 0 a 1. Jestliže se jméno v článku neobjevilo, pak kódujeme 0, jestliže se naopak objevilo, kódujeme 1.
		Babiš Andrej Dienstbier Jiří Fiala Petr Chládek Marcel Klaus Václav ml. Laurenčíková Klára ¹¹⁸ Sobotka Bohuslav Valachová Kateřina Zeman Miloš

¹¹⁸ LAURENČÍKOVÁ, Klára (Strana zelených) je zakladatelkou České společnosti pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV) a nyní zastává post její předsedkyně, je rovněž členkou poradního týmu ministryně školství a ministryně práce a sociálních věcí.

Příloha č. 3: Seznam použitých zkratk

CIEP – Centre international d'études pédagogiques

CNESCO – Le conseil national d'évaluation du système scolaire

ČOSIV – Česká společnost pro inkluzivní vzdělávání

ČR – Česká republika

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

PS PČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

Senát PČR – Senát Parlamentu České Republiky

SVP – speciální vzdělávací potřeby